

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER

2012. gada 18. februāris – 24. februāris

Nr. 8 (1234)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

18. februārī tiksīmies balsošanas iecirknī!



CELIES UN EJ!
18. FEBRUĀRIS. TU ZINI, KĀ BALSOT.

ŠIS IR AICINĀJUMS TEV:

- * KAS JŪTI PIEDERĪBU LATVIJAI,
- * KAM IR TIESĪBAS JUST ARI VILŠANOS,
- * KAM VĒLĒŠANĀS JUST DUSMAS, SPĪTU UN VIENALDZĪBU.

TEV, KAM KĀRDINĀJUMS ATMET AR ROKU: „LAI VIŅI TUR PAŠI TIEK GALĀ AR SAVU REFERENDUMU.”

ŠOREIZ RUNA NAV PAR POLITIKU.

UN NE PAR TO, KO POLITIKA AR CILVĒKIEM IZDARĪJUSI. ŠOREIZ RUNA IR PAR VALODU.

UN AICINĀJUMS IR ISS: „CELIES UN EJ!”

18. FEBRUĀRĪ VAIRUMS ATBALSTĪS LATVIŠU VALODU KĀ VIENĪGO VALSTS VALODU. BET: LATVIJAI NEPIETIEK AR 60% PRET 40%, LATVIJAI NEPIETIEK AR 70% PRET 30%, LATVIJAI NEPIETIEK PAT AR 80% PRET 20%!

ATBALSTAM LATVIŠU VALODAI JĀBŪT TĀDAM,

LAI NEVIENAM NEKAD VAIRS NEIENĀKTU PRĀTĀ TAUTAI VAICĀT: „VAI TOMĒR NEVĒLATIES DIVVALODĪBU?”

ATBALSTAM JĀBŪT TĀDAM, LAI NEVIENS LAIKRAKSTS VISĀ PASAULĒ NESĒTU UZKRAKSTĪT: „IEVĒROJAMA LATVIJAS SABIEDRĪBAS DAĻA VĒLAS DIVVALODĪBU.” LAI NEVIENAS VALSTS TELEVĪZIJĀ MĒS NEDZIRDĒTU ZINĀS VĀRDUS: „VAIRĀK NEKĀ CETURTĀ DAĻĀ LATVIJAS IEDZĪVOTĀJU IR PAR KRIEVU VALODU.”

TĀDĒĻ, 18. FEBRUĀRĪ IZDARI TO – CELIES UN EJ!

TU ZINI, KĀ BALSOT.

◇ PAR ◇ PRET

MĀRIS SLOKENBERGS
RĪGAS EKONOMIKAS AUGSTSKOLAS
PROJEKTORE EMERTUS

ALDIS AUSTERS
ERDĀRĀS LATVIŠU APVIENĪBAS
PRIEKŠSĒDĀJS

ANDREJS MEŽMALIS
DAUGAVAS VAJAGU CENTRĀLĀS
VALDES PRIEKŠSĒDĀJS

RUTA PAZDARE
LATVIJAS OKUPĀCIJAS IZPĒTES
BIEDRĪBAS PRIEKŠSĒDĀJA

ARNIS SALŅAIS
JURISTS,
BIEDRĪBAS „PAR LATVIŠU VALODU”
VALDES PRIEKŠSĒDĀJS

BIEDRĪBA „PAR LATVIŠU VALODU”
WWW.CELIESUNEJ.LV

RADI UN
DRAUGI
VIESNĪCA • HOTEL



“RADI UN DRAUGI” – JŪSU VIESNĪCA
PAŠĀ VECRĪGAS SIRDĪ

4 ZVAIGŽŅU VIESNĪCA PIEDĀVĀ 72 LABIEKĀRTOTAS VIESU ISTABAS PAR NEMAINĪGI DRAUDZĪGĀM CENĀM (SĀKOT NO 53 EUR AR BROKASTĪM, WIFI, KONDIČIONIERI, MINIBĀRU), MODERNI APRĪKOTAS SVĪTĪBU UN KONFERENCŪ ZĀLES, RESTORĀNU, BĀRU, ATPŪTAS TĒLPU UN AUTOSTĀVVIETU, KĀ ARI TRANSFERA PAKALPOJUMUS TIEŠI JŪSU ĒRTĪBĀM.

Mārstaļu iela 1, Rīga, LV-1050, LATVIJA | +371 27820200 | radi.reservations@draugi.lv
www.draugi.lv

STUNDA IR SITUSI!



Ceru, ka mūsu lasītāji šo avīzi saņems pirms 18. februāra. Jo tā būs liktenīga diena. *Brīvās Latvijas* redakcija un izdevēji kopā ar *Madonas poligrafistu* ir pūlējušies, lai avīze tiktu izsūtīta dienu agrāk, un es ceru, ka saņemsit šo avīzi laikā.

18. februārī, Tautas nobalsošana, mums būs vēsturiska, neatkārtojama iespēja apliecināt mīlestību pret mūsu valodu un ticību valsts nākotnei. Ja katrs pavalstnieks uzskatīs par svētu pie-

nākumu piedalīties sava viedokļa izteikšanā balsojot, tad būsīm pasaulei parādījuši, ka paši esam ar mieru aizstāvēt Latvijas pamatvērtības. Un, ja to parādīsim, tad pasaule mūs uzklausīs un aizstāvēs. Bet ja ne? Es baidos. Es baidos, ka Jāņa Jaunsudrabiņa aprakstītā “brīnišķīgā sala pasaules jūrā” varētu arī noslikt.

Daudzi nacionālboļševika nepavalstnieka Lindermana iesākto kampaņu par krievu valodu kā otru valsts valodu izjūt kā draudīgu vēju uz ādas, vēju, kas pūš no Krievijas. Krievija tādējādi bez mērķa nebūtu ieguldījusi miljo-

nus šajā referendumā kampaņā, arī lai atbalstītu *Saskaņas centru* Saeimas vēlēšanās. Krievija to dara tieši cerībā, ka tādējādi varēs īstenot savus ģeopolitiskus mērķus, turklāt sākot tieši ar Latviju. Un kuņš nemsies pārliecināt, ka Krievijas ģeopolitiskie mērķi nav Latvijai naidīgi.

2011. gada oktobrī Krievijas premjers Putins teica: “Padomju Savienība sabruka. Bet kas ir Padomju Savienība? Tā pati Krievija, bet ar citu nosaukumu.” Pēc Putina domām, PSRS bojāēja ir “vislielākā 20. gadsimta ģeopolitiskā katastrofa”. Tātad, kamēr Putins vada Krievijas valdību, jebkuŗa patriotiska Krievijas ierēdņa mērķis būs “Krievijas” atkalapvienošana. Un runas par Latvijas krievu “pašcieņas izjūtas saglabāšanu” ir tikai ierocis šī mērķa īstenošanā. Salīdzinājums ar Hitlera pieeju Sudetu zemei trīsdesmitajos gados, manuprāt, nebūtu pārspilējums. Un kas tad spēlēs Konrada Henleina lomu – Ušakovs?

Es zinu, ka ikviens mūsu lasītājs sevi uzskata par lojālu valsts aizstāvi. Es zinu arī, ka ikviens mīl un ciena latviešu valodu un kultūru. Zinu - ikvienam rūp Tēvzemes liktenis. Stunda ir situsi! Nevis ar ieročiem, bet ar zīmuliem, ar balsošanas zīmēs ievilktiem krustiņiem atzīmē PRET. 18. februārī cīnīsimies par mūsu valodas un senās kultūras izdzīvošanu. Un neiesim vieni paši! Lai katrs paņem kādu slidzi!

Gandrīz pirms simt gadiem, 1915. gada 19. jūlijā, Krievijas valsts domnieki J. Goldmanis un J. Zālītis Pēterpilī uzrunāja latviešu tautu (teksta autors bija Kārlis Skalbe):

Latvju dēli, atsaucieties, - pati dzimtene jūs sauc! Un jūs, kas esat izkliedēti pa tāliem svešiem lielceļiem un minat bēgļu tekas, - apstājieties: dzimtene jūs sauc!

Toreiz runa bija par cīņu ar ieročiem. Kaut mūsu ienaidnieki nav vēl uzdrošinājušies ar varu apdraudēt mūsu tēvutēvu mantojumu, tomēr 18. februārī aizstāvēsim mūsu valodu, kultūru un latvisko valsti. Mudināsim ikkatru pavalstnieku piedalīties referendumā un ar skaidru skatu uz nākotni balsosim PRET, PRET, PRET!

Aivars Sinka

Edvarts Virza

Lūgšana

*Ja saule nevāktu tās asins zelta traukā,
Ko mūsu kareivjiem bij izliet caŗa laukā,
Tad tajās patiktos man spalvu dedzināt,
Tām savu iedvesmu un dusmas jaucot klāt,
Lai apdziedātu tad ar sparū mūžos jaunu
To darbus diēnos un mūsu dienu kaunu.
Tu, viņu radītājs, tās paņēmi sev līdz!
Jo cits man nepalīdz - tad Tev man jāpalīdz!
Tās sejas, ko šē redz, tās rupjos velkas smīnos,
Šai tautā maldīgā es, Dievs, par Tevi cīnos.
Tu pantam balsu dod, kas svilina un dzēļ,
Bet lūdzos putekļos, ko Tavi spārni ceļ,
Lai nesatumst pār tautu Tava dusmu diena,
Jo tajā taisnīga nav cilvēka neviena.
Tai mēri uzsūti, ar badu nāc to sist,
Liec dumpim asņainam no padebešiem krist,
To saulē svilini un nicini to salā,
Bet neliec vaŗotai tai sēdēt ceŗa malā.
Ne tautai remdenai, bet kritušiem būs sods,
Ja galvu otrreiz lieks mums zābaks pakavots.*

DVF delegātu pilnsapulce un pulkveŗa Oskara Kalpaka atcere

„Straumēnos” 2012. gada 3. un 4. martā

Sestdien, 3. martā

10.00 - delegātu pilnsapulce

18.30 - pulkveŗa Oskara Kalpaka atceres sarīkojums. Saviesīgs vakars - īsu koncertu sniegs vijolniece Anete Graudiņa, koncertmeistars Florians Miteija, sekos mielasts un mūzika deŗošanai un dziedāšanai. Ieeja €6.00.

Svētdien, 4 martā

10.00 - svētrīdis pie krituŗo varoņu pieminekļa

11.00 - 13.00 koncerts. Vijolniece Anete Graudiņa, koncertmeistars Florians Miteija, akordeonists un pianists Edgars Čuŗinskis. Ieeja €7.00.

Naktsmītnes piesakāmas pie Juŗa Krieva, zvanot 01788 524 132 līdz 27. februārim.

Apmeklēt lūdz DVF valde un „Straumēnu” saime



Izstāde – Norvēģijas un Latvijas attiecības 1918-1991

Pagājušajā gadā apritēja 90 gadi, kopš Latvija tika starptautiski atzīta *de iure*, un 20 gadi, kopš Latvija atkal atzīta par neatkarīgu valsti.

Norvēģiete Hege Boman Grundekjøn no kultūras biedrības Norge-Latvija un latviete Ilze Gehe no Latviešu biedrības Norvēģijā sagatavojušas informatīvu izstādi piecos plakātos par Norvēģijas un Latvijas attiecībām laikā no 1918. līdz 1991. gadam.

Izstāde tika rādīta Bergenā, Kristiansandā un Trondheimā universitāšu bibliotēkās. Kris-



Hege Boman Grundekjøn ar plakātiem

tiansandā kāds vietējais komūnists publicēja rakstu, ka izstāde esot maldinoša, jo neesot minēta latviešu dalība žīdu iznīcināšanā. Rikotāju atbilde bija, ka tai laikā Latvija bija okupēta, nebija Latvijas valdības. Rezultātā izstāde pieredzēja ļoti daudz apmeklētāju, bija radīta interese.

Oslo izstāde tika rādīta Valsts svētku sarīkojumā 19. novembrī.

Sākotnēji Norvēģija bijusi rezervēta Latvijas neatkarības atzīšanā. Tas notika tikai pēc 1921. gada 26. janvāra, kad lielvalstis bija atzinušas Latviju *de iure*.

Lieli nopelni kultūras sakaru iz-

veidē bija toreizējam Latvijas ģenerālkonsulam Norvēģijā Arturam Vanagam. Kopš 1905. gada Vanags dzīvoja un strādāja Norvēģijā, viņam bija plaši un labi sakari ietekmīgās norvēģu aprindās.

Liela pateicība abām izstādes sagatavotājām Hegei un Ilzei, kuŗas ieguldījušas daudz nesavtīga darba stundu, lai informētu norvēģu sabiedrību un spodrinātu Latvijas vārdu Norvēģijā. Pateicība arī Ilzes vīram *Andreas Gehe*, jo viņš vizuāli visu salika kopā.

Harijs Valdmanis

Oslo

Freiburgā darbību uzsākusi Daugavas Vanagu Vācijā latviešu skoliņa

Daugavas Vanagu Vācijā centrā "Bērzaine", kas atrodas Vācijas pilsētā Freiburgā, jaunvārī darbību uzsākusi latviešu skoliņa, kas notiek katru svētdienu no plkst. 12.00 līdz 15.00.

Lielākā daļa skolēnu ir no „Bērzaines” un Freiburgas pilsētas, bet ir arī tālāki dalībnieki. Interesi par skoliņu ir izteikušas arī ģimenes no tuvākajām Francijas un Šveices pilsētām - Strasbūras un Bāzeles. Pirmajās divās nodarbībās katrā piedalījās seši bērniņi 2 - 11 gadu vecumā, bet trešajā dalībnieku skaits sasniedza jau vienpadsmit. Skoliņu

vada Dzintra Kociņa, kuŗai ir pieredze pedagogijā un darbā ar bērniem, ciešā sadarbībā ar „Bērzaines” pārvaldnieci Māru Laidiņu. Īpaši nozīmīga ir vecāku pašu līdzdalība, bez kuŗas veiksmīga skoliņas darbība nav iedomājama.

“Skoliņā līdzdarbojas visu vecumu bērni, un, ja dalībnieku skaits ļaus, tad sāksim veidot arī vecuma grupiņas. Daļa vecāku nevarēs ierasties uz katru nodarbību, tomēr mūsu mērķis ir skoliņas nodarbības rīkot katru svētdienu, lai visi, kuŗiem varētu būt interese piedalīties, var ar to rēķināties,” norāda “Bērzai-

nes” pārvaldniece Māra Laidiņa.

Papildus ikgadējiem latviešu svētkiem, ko „Bērzainē” svin regulāri, nākotnē plānots rīkot arī dažādas citas aktivitātes latviešu bērniem, vecākiem un visām ģimenēm. Skoliņas darbības uzsākšana ir viens no daudziem soļiem, lai turpinātu “Bērzaines” attīstību kā Vācijas-Francijas-Šveices latviešu centru. Skoliņā ir plānots veidot arī dažādas nedēļas nogales sarīkojumus bērnu vecākiem, kuŗos piedalās visa ģimene kopā. Kamēr bērni profesionālu pedagogu vadībā apmeklē skoliņas nodarbības, māmiņām un tē-

tiem būs iespēja veikt dažādas kopīgas aktivitātes. Daugavas Vanagu Vācijā mērķis ir „Bērzainē” veidot vidi, kas saistītu arī latviešu bērnu vecākus, kuŗi nerunā latviski, lai viņus vairāk iepazīstinātu ar latviešu kultūru, tādējādi veicinot arī viņu atbalstu tam, ka bērni mācās latviešu valodu un aug latviskā vidē.

Aicinām latviešu vecākus ar saviem bērniem piedalīties latviešu skoliņas „Bērzainē” aktivitātēs. Interesentus lūdzam sazināties ar Māru Laidiņu: +4976153340, +491758856184 vai e-pasts: berzaine@latviesi.com. “Bērzaines” adrese: Leinhalden-

weg 28, D-79104 Freiburg. Šobrīd dalības maksa skoliņā ir simboliska – 5 eiro mēnesī.

„Bērzaine” ir Daugavas Vanagu Vācijā centrs ar 15 iredzīvokļiem, no kuŗiem lielākā daļa ir izīrēti latviešu ģimenēm. Ir arī viesnīcas tipa istabiņas, ko izīrē ceļotājiem, apmaiņas studentiem, kā arī dažādu sarīkojumu izkārtotāšanai. „Bērzaine” ziemas periodā var uzņemt 26 viesus, bet vasarā vairāk. Viesu ērtībām ir pieejamas arī virtuvītes, bezvadu tīmeklis un konferenču zāle.

Indulis Bērziņš,

Daugavas Vanagu Vācijā vadītājs

LATVIEŠI LIELBRITANIJĀ

Draudzīgā aicinājuma atcere Mūsmājās

Esam iesākuši 2012. gadu, un, kā katru gadu, arī šogad DVF Koventrijas nodaļa rīkoja Draudzīgā aicinājuma atceri. Ko nozīmē Draudzīgais aicinājums, ir ļoti labi zināms un saprotams mūsu vecākai paaudzei, kas arī izbaudīja šī pasākuma augļus, bet mūsu jaunākai paaudzei tas ir tikai “vecmāmiņas stāsts gaŗos ziemas vakaros”. Daudz šis notikums ir pieminēts, daudz par to rakstīts. Īstais un dziļais tā nolūks bija sniegt palīdzību roku trūkumā un grūtībās nonākušiem bērniem un jauniešiem, lai viņi tiktu pie izglītības, kas viņiem dotu iespēju nonākt uz “dzīves kāpņu pirmā pakāpiena”...

Šīs dienas referente, pazīstamā sabiedriskā darbiniece Sarmīte Janovska mūs aizveda tālu atpakaļ uz savas dzīves sākumu, kas, pārdzīvojot mūsu zemes divas okupācijas un glābšanos no trešās, bija pilns grūtībām un sarežģījumiem, septiņus gadus vecai meitenei pametot Latviju un nonākot bēgļu nometnē Vācijā. Tur viņa arī ieguvusi pirmo pamatskolas izglītību un pabeigusi divas ģimnazijas klases Augustdorfas nometnē. Tad visur sākās izceļošanas drudzis, un arī Sarmītes ģimene posās ceļā jūtīs uz Ameriku, taču atklājās, ka māte saslimusi ar tuberkulozi un viņai jāiet slimnīcā, atstājot četrus bērnus nometnē. Tas bija laiks, kad Sarmīte sa-

stapās ar kaut ko parallēlu mūsu Draudzīgā aicinājumam savā dzīvē...

1951. gadā Londonā svinēja Britu festivālu, un tur Londonas pašvaldības priekšsēdis Herberts Morisons aicināja tautu veicināt atbalstu cilvēcībai, lai atstātu kaut ko vērtīgu nākotnei un nākamām paaudzēm. Mazā pilsētiņā Vokingā pie Londonas kādai vēstures skolotājai Džoisei Piersei (*Joyce Pierce*) jau bija radusies ideja par palīdzību veidot labāku un garīgi veselīgāku jaunatni. Viņai piederēja 19./20. gadsimta mījā celta liela māja ar nosaukumu Okendena, kas jau bija paredzēta jauniešu konferencēm.

Skolotāja ar starptautisko Gaidu organizāciju jau bija apbraukājusi pēckara bēgļu nometnes Vācijā un iepazinusies ar bērnu un jauniešu bēdīgo likteni tajās. Izkārtot šiem bērniem un jauniešiem izglītošanu Anglijā viņa nevarēja, bet ar Vokingas pilsētas atbalstu panāca latviešu, poļu un lietuviešu izcelsmes 17 jauniešiem isu atvaļinājumu Anglijā. Viņi tika izvietoti Okendenā un no turienes izvadāti uz Vindzoras pili, parlamentu, dažādām izstādēm, koncertiem, teātriem un tikšanās ar dažiem valstsvīriem. Šis brauciens bija ļoti sekmiņgs, par to rakstīja pat lielais laikraksts *Times*. Tad Džoise kopā ar divām draudzenēm skolotājam nolēma triju bēgļu ģime-



Sarmīte Ērenpreiss-Janovska

ņu bērnus no Vācijas nometnes uzaicināt izglīties pie sevis Anglijā, bērnu izvēli atstājot starptautisko gaidu vadītājai Sju Raiderei (*Sue Ryder*), kuŗai jau bija mazs kantorītis Ventdorfas nometnē Vācijā. Sju Raidere jau bija uzņēmusi sakarus ar grūtībās nonākušiem bēgļiem nometnēs un slimnīcās.

Tajā laikā slimnīcā atradās arī Sarmītes māte. Lai slimnīcā nebūtu garlaicīgi, Sju Raidere viņai pagādāja dziju un diegus rokdarbiem un tādējādi iepazīs arī ar slimnieces četriem bērniem. Tā kā Sarmītes vecākā mā-

sa jau bija beigusi Augustdorfas ģimnaziju un prata angļu valodu, Sju Raidere viņu pieņēma par savu sekretāri un iemācīja viņai lietot arī rakstammašīnu. Sarmīte strādāja nometnes noliktavā - krāsoja adreses uz izceļotāju kastēm un groziem. Vienu dienu kāds slavens vācu chirurģs piedāvāja Sarmītes mātei līdz tam praksē neizmanto tu plaušu operāciju, pirms viņš brauc strādāt uz Indiju. Šī operācija ļausot viņai izdzīvot (bez garantijas), bez tās viņai atlikuši daži mēneši. Sarmītes māte operācijai piekrita.

Sju Raidere Sarmītei un tās mazajai mātai piedāvāja izdevību izglīties Anglijā. Abas piedāvājumu pieņēma, lai cik grūti bija atstāt slimo māti. Anglijā Sarmīte kopā ar mazo māsu Okendenā ieradās gaidu svārciņos, plānā blūzītē, slēpju zābakiem kājās un brāļa žaketi uz pleciem. Jaunā vieta nebija labākā viesnīca, uzturs nebija pirmklasīgs, bet jaunība daudz ko pārcieš. Izglītošana sākās ar ielauzīšanos angļu valodā, tas notika virtuvē, ēdamistabā vai ikvienā citā vietā mājās, un tikai tad viņai atļāva iet pusi dienas mācīties vietējā pamatskolā. Katra ar sava priekšmeta mācīšanu noņēmas visas trīs skolotājas ik brīvā brīdī un visur, pat patrep! Viena skolotāja Sarmīti modināja jau sešos no rīta, lai pamācītu viņai ģeografiju, jo pašai bija jābrauc uz darbu savā skolā Londonā. Ar tādu piepīšanās mācības veicās, Sarmīte sekmīgi iestājās vietējā meiteņu ģimnazijā un, to nobeigusi, saņēma pilnu bārenes stipendiju, lai Nottinghamas universitātē studētu vēsturi.

Okendena tikmēr bija pierēģistrēta kā labdarības iestādījums un tai saziēdotas 16 lielas mājas pa visu Angliju. Tajās tika uzņemtas apmēram 800 bēgļu meitenes un zēni no Eiropas nometnēm.

(Turpinājums 11. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents piedalās Araiņološanas grupas sanāksmē

Valsts prezidents Andris Bērziņš 10. un 11. februārī Helsinkos piedalījās Araiņološanas grupas sanāksmē, kur kopā ar Somijas, Austrijas, Vācijas, Ungārijas, Itālijas, Portugāles un Slovēnijas kolēģiem diskutēja par aktuāliem jautājumiem.

Valsts prezidents grupas sanāksmes ietvaros piedalījās plēnārsesijās „Eiropas stiprās puses un intereses globālā kontekstā” (*Europe's strengths and interests in the global context*) un „Tolerance un diskriminācijas apkaļošana” (*Tolerance and Combating Discrimination*), „Eiropas dienvidu kaimiņi” (*Europe's Southern Neighbourhood*) un kopīgā valstu vaditāju preses konferencē.

Paraksta Labas gribas manifestu

Lai radītu pozitīvu gaisotni cilvēku savstarpējai sapratnei laikā, kad sabiedrībā saasinās draudi sašķelties pēc nacionālām, sociālām, demogrāfiskām un pat konfesionālām pazīmēm, un lai iezīmētu organizatorisku sākumu plašai sabiedriskai kustībai par tautas saļiedētību Latvijas patriotisma zīmē, 13. februārī Rīgas pilī tika parakstīts Labas gribas manifesti.

Manifestu parakstījuši Valsts prezidents Andris Bērziņš, Latvijas ev. lut. Baznīcas mācītājs Juris Rubenis, režisors Varis Brasla, žurnāliste Daina Bruņinieci, režisors Michails Gruzovs, mūziķi Jānis Jubalts un Renārs Kaupers, ārsts Pēteris Kļava, rakstniece Marina Kosteņecka, Saeimas deputāts Ilmārs Latkovskis, mūziķis Māris Michelsons, dziedātāja Marija Naumova, tēlnieks Gļebs Pančeļevs, sportists Māris Saukāns, akadēmiķis Jānis Stradiņš, baģi-

tārists Ingars Viļums u.c.

Manifesta idejas aizsākums rodas tezēs, ko Juris Rubenis iesniedza Valsts prezidentam un Saeimas Sabiedrības saļiedētības komisijai Rīgas pilī 2012. gada 7. februārī diskusijas „Garīgā dimensija un politika” laikā.

Manifests iecerēts kā sabiedriskā vienošanās par cilvēciskas saprašānās principiem. Tas nav politisks dokuments, kam būtu saistība ar likumiem vai vēstures notikumiem. Tomēr manifests norāda jebkādu iespēju, ka Latvijā varētu būt virzība uz divu valsts valodu kompromisu.

Kopš 14. februāra Valsts prezidenta kanceļejā ikvienam Latvijas iedzīvotājam ir iespēja parakstīties zem šī manifesta darba dienās no plkst. 9 līdz 17.

Gruzijas prezidenta vizīte

Saeimas priekšsēde Solvita Āboltiņa (*Vienotība*) paziņojusi, ka pavasarī plānota Gruzijas prezidenta Michaila Saakašvili vizīte Latvijā. Tikš rīkots uzņēmējdarbības veicināšanas forums, kas abu valstu uzņēmējiem dos iespēju vienoties par konkrētiem projektiem, veicinot ekonomisko sadarbību.

Āboltiņa un Gruzijas premjerministrs Niku Gilauri pārrunāja līdzšinējo abu valstu ekonomisko sadarbību. Saeimas priekšsēde pauža gandarījumu, ka pagājušajā gadā pieaudzis Latvijas un Gruzijas savstarpējās tirdzniecības apjoms.

Par NEPLP priekšsēdi ievēlē Dimantu

Jaunievlētās Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes (NEPLP) sēdē 9. februārī

par padomes priekšsēdi tika ievēlēts „Turības” Komunikācijas zinātņu katedras vadītājs **Ainārs Dimants**. Šajā amatā Dimants nomaina ilggadējo NEPLP priekšsēdi Ābramu Kleckinu, kas turpinās darbu par Latvijas Universitātes Komunikācijas un žurnālistikas katedras docentu. Par Dimanta vietnieci ievēlēja *Latvijas Vēstneša* portāla nozares redaktore Aiju Duļevska-Cāļīte.

Spriec par barikāžu laika nozīmi Latvijas vēsturē

Valsts prezidents Andris Bērziņš tikās ar tīmekļa vietnes *Barikāžu pēdēja* autoriem un veidotājiem, kā arī ar rakstnieci Marinu Kosteņecku, lai iepazītos ar jaunizveidotā vēsturisko materiālu sakopojuma satura principiem un turpmākās attīstības perspektīvām. Sarunas dalībnieki ar Valsts prezidentu dalījās viedokļos par barikāžu laika īpašo nozīmi, idejām un mērķiem, kā vārdā dažādu tautību cilvēki līdzās latviešiem gāja uz barikādēm un bija gatavi aizstāvēt Latvijas valstisko neatkarību.

“Sakopojot tā laika faktu materiālus un publikācijas, ir nepāprotami redzams, ka vairāk nekā pirms 20 gadiem barikāžu dalībniekus vienoja cerība un ticība tam, ka kopīgiem spēkiem izdosies izveidot plaukstošu valsti, kur visiem būs labi dzīvot. Diemžēl šo gadu laikā ir notikusi novirzīšanās no šīs galvenās ass, un daudzi tolaik lojālie cittautieši ir sajutoši vilšanos, atstumtību un neļūtas piederīgi šai valstij,” pauža sarunas dalībnieki.

Akcija “Celies un ej!”

Jaundibinātā biedrība “Par latviešu valodu” sākusī akciju “Celies un ej!”, kurā aicina visu tautību pavalstniekus 18. februārī doties uz referendumu un balsot pret valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai.

Jaunā Rīgas teātra aktieris Andris Keiķis, režisore Antra Cilinska un biedrības “Par latviešu valodu” atbalstītājs Imants Freibergs preses konferencē, kurā informēja par akciju “Celies un ej!” par piedalīšanos referendumā 18. februārī, iemeta akcijas urnā simboliski aizpildīto balsošanas zīmi. Akcijas īstenošanai atbalstītāji Latvijā, Lielbritānijā, Īrijā, Zviedrijā, Austrālijā, Kanādā, ASV un citās valstīs isā laikā ziedojuši gandrīz 25 000 latu.

Saskaņas centrs pārorientējas uz graujošu darbību

Eiropas Parlamenta deputāts Kārlis Šadurskis (*Vienotība*) intervijā LETAi izsaka savu viedokli par 18. februāra referendumu. Viņaprāt, *Saskaņas centrs* (SC) savu lomu ir nospēļējis un, pēc Maskavas kuratoru domām, vairs nav derīgs turpmākai izmantošanai viņu ieceru realizēšanā.

Referenduma ideja par krievu valodas statusa maiņu “Lindermana grupai” radās nejausi. Svarīgāk ir saprast, kāpēc šai iniciatīvai radās liels SC atbalsts. “Es domāju, ka zinu šo atbildi,” apgalvo eiroparlamentārieti.

Šadurskis skaidro, ka politiskie spēki, kas vairāk klausā Maskavai nekā Rīgai, visu laiku ir mēģinājuši tikt pie varas Latvijā. Sākotnēji

tā bija apvienība *Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā* (PCTVL), kas ieguva 25 vietas Saeimā, bet tas nebija pietiekami, un par valdības koalīcijas izveidi ar viņiem neviens nerunāja. Tad sākās pārmaiņas - blakus PCTVL radās SC kā Latvijas lielās kaimiņvalsts atbalstu saņēmējs politiskais spēks. PCTVL gāja stipri grūti pēdējās Saeimas vēlēšanās, toties SC pozicionējās kā ne tik promaskaviski noskaņots politiskais spēks, bet būtībā bija tam pašam diktātam paklausīga apvienība. Tad SC sāka meklēt sabiedrotus starp nosacīti latviskām partijām, piemēram, Aināra Šlesera vadīto LPP/LC, bet valsts mērogā nekas nesanāca.

Pēc 11. Saeimas vēlēšanām Zatlēra reformu partija apzināti vai neapzināti kļuva par SC sabiedroto un SC vilcēju varā, bet arī tas neizdevās, ZRP neizpildīja šo funkciju. Līdz ar to, pēc Šadurska domām, Maskavas kuratoriem kļuva skaidrs, ka SC nav derīgs turpmākai izmantošanai. Tāpēc SC lideris - Rīgas pilsētas galva Nils Ušakovs saņēmis rīkojumu iesaistīties klajā graujošā darbībā, atbalstīt referendumu par krievu valodas statusu Latvijā.

SC ir saņēmis rīkojumu - vairs neizlikties par Latvijai lojālu partiju un pievērsties klaji graujošai darbībai. Tas izpaužas Saeimas SC frakcijas priekšsēža Jāņa Urbanoviča, Nila Ušakova un vairāku citu SC pašvaldību vadītāju darbībā, parakstoties par krievu valodas referenduma ierosināšanu.

Krievijas vēstnieks par referendumu

Referendums par krievu valodu kā otru valsts valodu ir Latvijas Republikas iekšēja lieta. “Saprotams, ka tādas sarežģītības jautājumus tādā veidā, kā tie izvirzīti referendumā, diez vai risina, - problēmas taču ir,” intervijā *Latvijas Avīzei* sacīja Krievijas Federācijas vēstnieks Aleksandrs Vešņakovs. Pēc Krievijas konsulāta aprēķiniem, Latvijā pašlaik uzturas vairāk nekā 30 000, Igaunijā ap 100 000 Krievijas pavalstnieku. Par to, vai krievu valodai ir jābūt otrai valsts valodai Latvijā, lems Latvijas pavalstnieki vēlētajī, taču par otru valsts valodu parakstījušies ļoti daudzi pavalstnieki, tā nav šaura loka iniciatīva,” skaidroja vēstnieks. “Pagaidām ir samērā atturīgi signāli, taču tos dod vairākas valstiskas struktūras, tā ka problēmas būtu jārisina,” sacīja vēstnieks un piebilda, ka vairākas Eiropas struktūras ir sniegušas rekomendācijas cilvēktiesību sfairā Latvijā.

Palielinājusies mazākumtautību tolerance pret valsts valodu un gatavība to apgūt

Pēdējos gados ir palielinājusies mazākumtautību tolerance pret valsts valodu un gatavība to apgūt, secināts Latvīšu valodas aģentūras (LVA) veiktajā pētījumā “Valodas situācija Latvijā: 2004-2010”.

Uz jautājumu, vai Latvijas pastāvīgajiem iedzīvotājiem būtu jāprot latviešu valoda, 49% krievvalodīgo respondentu atbildējuši apstiprinoši, savukārt vēl 31% domā, ka drīzāk vajadzētu prast latviešu valodu. Tikai 3% aptaujāto atzinuši, ka latviešu valoda nebūtu

jāprot, un 3% ieskatā drīzāk nevajadzētu prast. 14% aptaujāto krievvalodīgo respondentu bijis grūti atbildēt uz šo jautājumu.

LVA 2009. gadā veiktās aptaujas rezultāti liecina, ka 48% respondentu, kuŗu dzimtā valoda ir krievu valoda, savu latviešu valodas prasmi novērtējuši par labu, 27% aptaujāto atzinuši, ka viņu latviešu valodas prasme ir viduvēja, 16% domā, ka viņiem ir tikai valodas pamatzināšanas, 8% neprot latviešu valodu, bet 1% bijis grūti novērtēt savu latviešu valodas prasmi.

64% mazākumtautību jauniešu vecumā no 17 līdz 25 gadiem savu latviešu valodas prasmi novērtējuši par labu, 30% - par viduvēju, bet 6% nav varējuši pateikt, kāda ir viņu latviešu valodas prasme.

LVA ieskatā Latviešu valodas prestižu un attieksmi pret latviešu valodu stipri grauj Latvijas publisko personu - politiķu, valsts iestāžu pārstāvju, ierēdņu, kultūras jomas pārstāvju saziņa ar plašsaziņas līdzekļiem krievu valodā. Eksperti norādījuši, ka tā pašlaik šī ir viena no svarīgākajām neatrisinātajām problēmām.

Vislielākās problēmas latviešu valodas lietojumā esot pakalpojumu sfairā un privātajā uzņēmējdarbībā. Tiesības saņemt pakalpojumus konkrētās valsts oficiālajā valodā ir uzskatāmas par prioritārām attieksmē pret jebkuŗas citas valodas lietojuma brīvību.

Latviju apmelojoša izstāde Maskavā


Maskavā, Krievijas Mūsdienu vēstures muzejā, atklāta tendencioza Latvijas vēsturei veltīta izstāde „Aizvestā bērība: 1943.-1944. Uz Latviju aizdzīto bērnu liktenis”. Izstādē stāstīts par to krievu un baltkrievu bērnu likteņiem, kuŗus vācu okupācijas laikā it kā latviešu kollaboracionisti - aizsargi ar varu no Krievijas un Baltkrievijas sādžām deportējuši uz Latviju, lai Salaspils koncentrācijas nometnē viņiem nolaistu asinis vai viņus padarītu par vergiem latviešu zemnieku saimniecībās. Izstādē latvieši tiek attēloti kā nezvēri, kas pārspēj pat hitleriešus. Apgalvots, ka viņi apšāvuši Krievijas un Baltkrievijas ciematu vecākā gadāgājuma iedzīvotājus, lai tiem atņemtu bērnus.

Vēsturnieks Uldis Neiburgs atzīst, ka izstāde noteikti ir tendencioza, jo rada priekšstatu, ka 1943. gadā noziegumus Latgalē pastrādājuši latvieši un ka tobrīd bijuši patstāvīga, nevis nacistu okupēta Latvija. „Tas, ka nacisti iesaistīja Latvijas iedzīvotājus, ir skaidrs, jautājums - kā to interpretēt. Patiesībā ir tā, ka latviešu zemnieki, kas bērnus izņēma no Salaspils nometnes, izglāba viņiem dzīvību; tas, ka viņiem lika iet ganos un vajadzēja strādāt citus lauku darbus, bija likumsakarīgi. Jo kam gan tajā laikā nebija jāstrādā?”

Latvijas Ārlietu ministrija asi nosodījusi izstādi kā ļaunprātīgu vēstures falsifikāciju.



Šī izstāde ir tikai sākums gaidāmajai agresīvajai Krievijas propagandas kampaņai pirms 16. martā Latvijā gaidāmās Leģionāru piemiņas dienas.


Ziņas sakopojis **P. Karlsons**



Sāc rītu ar Preses apskatu!

- ◀ Latvijas preses publikāciju anotācijas
- ◀ jaunākās valūtas un laika ziņas
- ◀ nozīmīgākie dienas notikumi
- ◀ šodienas jubilāri



Apskatu Jums izdevīgā veidā - internetā vai e-pastā piegādāsim katru darba dienu līdz plkst. 9:00

Vairāk par pakalpojumu vari uzzināt: **www.leta.lv**
LETA, tālr.: +371 67222509, e-pasts: marketing@leta.lv

LAIKU UN VIETU MIJĀS

PUT IN? PUT OUT? Nu visi izteikušies

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS



4. februārī Maskavā notika Putina pretinieku un Putina piekritēju spēku skate - spilgta, daudzkrāsaina, jātzīst, bez vardarbības tiklab no demonstrantu, kā arī no drošībnieku puses.

Putina pretinieki soļoja pa Jakimankas ielu un, bargajā salā mīnādami, mītiņoja Bolotnajas (Purva) laukumā, bet Putina piekritēji pulcējās paugurā, ko sauc *Poklonnaja gora* (Klanišanās kalns) netālu no t.s. Uzvaras memoriāla. Katrā pusē bija pulcējušies nepilns simttūkstošus ļaužu (precīzie skaitļi ir pretrunīgi).

Bija arī vēl trešais saiets - Sacharova prospektā, kur runātāji bija dedzīgā demokrāte Valerija Novodvorska un uzņēmējs Konstantīns Borovojs (abi - Baltijas draugi). Viņi bija nolēmuši norobežoties no lielā pūļa, kas devās uz Purva laukumu, jo šis masveida gājiens viņiem šķita pārāk eklektisks un raibs: liberāļi soļoja līdzās lielkrievu šovinistiem, tumsonīgi klier-

kāļi kopā ar anarchistiem un Zju-ganova komunistiem. Viņus visus vienoja prasība - lai Putins vācas.

Novodvorska un Borovojs ar savu principiālīti spēja pulcināt tikai dažus simtus, bet masu mītiņš Purva laukumā bija patiešām iespaidīgs. Zinot, ka viņus filmēs ārvalstu reportieri, demonstranti savos plakātos bija gana atjautīgi, liekot lietā angļu vārdu spēles: 2000 - PUT IN, 2012 - PUT OUT. Vai nav jauki? Bija arī uzraksts PUT IN TRASH - ar roku, kas beigtu žurku met atkritumu tvertnē...

Putina pretiniekus uzrunāja liberālais demokrāts Javlinskis, dziesminieks Ševčuks, populārā rakstniece Ludmila Uļicka. Putina nopietnākais sāncensis - miljardieris Prochorovs, kā bija solījis, tikai klausījās runātajos, bet tika jūsmīgi sveikts.

Putiniešu mītiņā galvenais runātājs, var pat teikt - blauris, bija pārkrievotais armēnis Sergejs Kurginians - pēc izglītības teātra režisors, kas nu jau daudzus gadus raujas kā politologs, stratēģis un asu TV debašu dalībnieks. Viņš kļiedza: "Mums pretim stāv oran-

žais mēris, tas iznīdējams ar sakenēm, tie visi ir pērkami rietumvalstu diendeņi;" - u.tml. Kurginjam asistēja cits TV spēdeklis - reakcionārs Ļeontjevs.

Kā mēdz teikt Odesā, "galvenais joks" putiniešu saietā bija tas, ka daudzi demonstranti nāca organizēti no savām darbavietām, gluži kā padomju laikos, un priekšnieki brīdināja: neaiziesi - tiks atlaisti. Radio *Svoboda* korespondente Iriņa Čevtajevas stāstīja, ka viņai piedāvāti 500 rubļi, ja viņa dosies uz putiniešu mītiņu. Daudzi uzķērās un ļāva sevi salīgt par 500 rubļiem, bet, kad pēc mītiņa naudas izmaksa kavējās, troksnis bija elļišķīgs un "mātes vārdi" bira kā krusa.

Putina pretinieku masas gāja demonstrēt brīvprātīgi, un, tā kā jau bija zināms, ka viņus strotēs kā dolara imperijas diendeņus, pūli tika "laistas apgrozībā" naudas zīmes ar uzrakstu *Krovavije dengi gosdepa* (ASV Valsts departamenta asiņainā nauda) un nominālu *Odim hillari* (Viens hilarijs) un jauku ovālu ar Hilarijas Klintones ģimetni. Dots pret dotu!

Vārdu sakot, tai dienā visi varēja

izteikties. Runā, ka 26.februārī būšot vēl viens antiputinistu mītiņš, bet tas vairs nekrīt svarā - kauļiņi ir mesti, noskaņas izpētītas.

Vladimirs Putins nebūt nav simtprocentīgi pārliecināts, ka viņš 4. martā uzvarēs jau prezidenta vēlēšanu pirmajā kārtā: Centrālā vēlēšanu komisija reģistrējusi 499 "uzticības personas", kas pilnvarotas agitēt par Putina kandidātūru. Šeit Putins savā "draugu pulkā" mobilizējis daudzus slaveņības: mūziķi Juriju Bašmetu, divu daudzinātu teātru mākslinieciskos vadītājus Olegu Tabakovu un Valeriju Gergijevu, operdziedātāju Annu Netrebko, "modes karali" Valentinu Judaškinu, TV žurnālistu Aleksandru Ņevzorovu. Viņu vidū, protams, izceļas apdāvinātais "rāpulis" - kinorežisors Ņikita Michalkovs.

Vēlēšanu gaidās Putins nāca klajā ar vairākiem gaŗiem rakstiem - ar tādu kā programmas uzmetumu. Gan par ekonomiku, gan par "demokratiju un valsts kvalitāti", gan par nacionālo jautājumu. Pedējais pelna ievēribu tāpēc, ka Putins prasa, lai migranti un vispār ieceļotāji apgūst krievu valodu, cienī krievu kultūru un dzīvesveidu. Viņiem jājūtas kā Krievijai piederīgiem... Vārdu sa-

kot - to pašu, ko Latvija prasa no krievvalodīgajiem. Taču, kā zināms, Krievijas valdošās aprindas to žultaini pārmet Latvijas "etnokratiem".

Te nu ar (ne)labu vārdu pieminams Dmitrijs Rogozins, kas četrus gadus bija Krievijas pilnvarotais pārstāvis Briseles NATO mītnē un pērnā gada beigās tika iecelts par Krievijas premjermministra vietnieku. Rogozins kļuvis plaši pazīstams kā šovinists un imperists, kā Baltijas nīdējs. Tagad Rogozins avīzē *Izvestija* aizgūtnēm slavina Putina nacionālo programmu, uzsvērot, ka beidzot godā celts nevis *rossijaņin* (krievzemietis, Krievijas Federācijas pavalstnieks), bet **krievs pats par sevi**. Beidzot Putins nebaidās dēvēt krievu tautu par Krievijas Federācijas valstsnāciju. Rogozins norāda, ka Putins nedrīkst zaudēt šīs vēlēšanas, jo tas būtu laimes brīdis "piektajai kolonnai" - visādiem liberāliem puvekljiem, kā arī Madlēnai Olbraītai, kuŗa alkst pēc Sibīrijas bagātībām, un Hilarijai Klintonēi. Nez ko viņam tās dāmas sariebušas...

Dzīvosim, redzēsim. Gaidīsim 4. martu.

Franks Gordons

Par nākamo sestdienu



Sestdien, 18. februārī, Latvijā būs divi notikumi, kas man ir dzīvē aktuāli. Mazākais no tiem - Latvijas fināls pirms Eirovizijas dziesmu konkursa, un fināla dalībniece Elizabete Zagorska dziedās dziesmu, kuŗai esmu sacerējis tekstu. Neesmu dzejnieks, bet šoreiz man izdevies uzrakstīt dziesmu, kas bez problēmām izturēja pusfinālu, un, ja Elizabete sestdien veiksies, viņa piedalīsies lielajā Eirovizijā, kas šogad notiks Azerbaidžānas galvaspilsētā Baku. Tur nekad neesmu bijis, tas būtu lieliski.

Otrs notikums, kas risināsies nākamajā sestdienā, ir būtisks ne tikai man, bet visiem latviešiem. **Tas ir referendum par valodām mūsu valstī.** Jautājums referenduma pamatā: „Vai jūs esat par likumprojekta „Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē” pieņemšanu, kas paredz krievu valodai noteikt otras valsts valodas statusu?” Atbildes: „Par” vai „Pret”.

Lasītāji noteikti atceras šī stāsta fabulu. Vispirms tās partijas, kas apvienojušās tā dēvētajā Nacionālajā apvienībā, tātad - *Tēvzemei un Brīvībai/LNNK* un *Visu Latvijai!* -, sāka vākt parakstus par to, ka visās Latvijas skolās mācībām jānotiek tikai un vienīgi latviešu valodā. Atbildot uz šo gājienu, radikālais krievu valodas atbalstītājs Vladimirs Lindermans (pats viņš, starp citu, ir ebrējs, nevis krievs) sāka organizēt parakstu vākšanu par minēto referenduma jautājumu. Izdevās savākt 10 tūkstošus parakstu, pēc tam - vajadzīgo skaitu, lai jautājumu iesniegtu Saeimā un, pēc tam kad parlamentārieši gluži sakarīgā kārtā to noraidīja, par to rīkoto

referendumu. Parakstu vākšanas laikā sevišķi dīvaini izturējās kreisi noskaņotais *Saskaņas centrs*, te apgalvojot, ka, protams, protams, valstī valsts valoda ir tikai viena, bet te atkal paziņojot, ka Lindermans un tā līdzskrējēji ir SC „pašcieņas bruņinieki”. Kā zināms, petīciju par referendumu forsēšanu parakstīja arī Rīgas pilsētas galva Nils Ušakovs, kā arī vismaz viens SC pārstāvis Saeimā (to, vai bijis kāds cits, nevaram zināt, jo Centrālā vēlēšanu komisija atsakās atklāt parakstītāju uzvārdus, - tas būšot personas datu konfidencialitātes pārkāpums).

Visnotaļ ticams, ka referendums izgāzīsies, jo nebūs kvoruma. Kvorumam nesānāca pat toreiz, kad jautājums bija par sabiedrības tiesībām ierosināt Saeimas atļaušanu, un nav iemesla domāt, ka tas sānāks šoreiz. UN tomēr par gaidāmo procesu ir šis tas sakāms.

Pirmkārt, kampaņa pret grozījumu pieņemšanu ir saistāma ar domu, ka balsojums būs par latviešu valodas tiesībām. Latvijā, un iespējams, ir pietiekami daudz cilvēku, kuŗi tāpēc atzīmēs atbildi „par”. Ļoti ceru, ka *Laika* un *Brīvās Latvijas* lasītāju starpā tādu nebūs, un pieņemtu, ka visi, kuŗiem sestdien būs iespējams aizklūt līdz iecirknim, balsos „pret”.

Otrkārt, cik būs „par” balsu? It īpaši Latgales pusē dzirdama rūkšana par ekonomikas problēmām, kuŗu dēļ cilvēki aiz spīts vien varētu balsot par krievu valodas tiesībām. Kāda sabiedriskā aptauja liecināja, ka tā varētu darīt pat 40 procenti Latgales iedzīvotāju vai vēl vairāk. Viens jautājums, par kuŗu ļaudis tajā pusē ir īgni, ir kopš šī gada sākuma stingri ierobežotais ar akcizes nodokli apliekamo preču daudzums, kuŗus drīkst ievest no

Krievijas. Būtībā runa ir par cigaretēm un degvielām, un daudziem pierobežas ļaudīm tas bijis sava veida rūpals - preces pa lēto iepirkt Krievijā un pēc tam dārgāk pārdot Latvijā. Valsts šai darbībai ir piegriežusi skrūves, bet cilvēki tik un tā kurn, jo ar iztiku Latgalē (un ne tikai) krietni daudziem cilvēkiem ir visai daudz problēmu.

Protams, jautājumam par akcizes nodokli nav ne mazākā sakara ar valodas jautājumiem, bet arī tas pats *Saskaņas centrs* par referendumu ir teicis, ka patiesībā tas esot par vispārējo neapmierinātību ar to, kas Latvijā patlaban notiek, turklāt tas būšot rādītājs, cik plašs ir atbalsts *Saskaņas centram*. Tieši tāpēc ir tik ļoti būtiski visiem tiem, kuŗi Latvijā nevēlas oficiāla limeņa divvalodību, sestdien piedalīties un balsot „pret”. Arī tad, ja nebūs kvoruma, būs svarīgi, cik liels procents balso par un pret. Jo lielāks pirmo īpatsvars, jo vieglāk būs Kremlim un tā līdzskrējējiem Latvijas politikā apgalvot, ka tiek „diskriminēts” ievērojams procents Latvijas iedzīvotāju. Protams, šāda veida propaganda pa pasauli velsies neatkarīgi no rezultāta, jo patlaban Krievijā noris prezidentu vēlēšanu kampaņa, un uzbrukumi Latvijai skanēs kā ar ragu pūsti. Tāpēc ir ļoti svarīgi tiem, kuŗi Latvijā nevēlas divas valsts valodas, sestdien to arī pateikt un pēc iespējas lielākam skaitam.

Taču vēl ir trešais - pats lielākais jautājums - **kas notiks pēc tam, kad referendum būs beidzies.** 19. februārī nekur nebūs pazudis fakts, ka trūkums Latvijā sit ļoti augstu vilni, kā arī ka Saeima un valdība mūsu valstī joprojām ir pat ļoti nepopulāras. Daži kreisā spārna politiķi jau izteikušies, - ja referendums izgāzīsies, tad viņi sāks vākt

parakstus par Saeimas atļaušanu. Tā nu ir visnotaļ bīstama doma. Vai mēs tiešām vēlamies katru gadu jaunas Saeimas vēlēšanas? Nevēlamies. Jo, starp citu, jaunievelētiem deputātiem ir vajadzīgs kāds laika sprīdis, pirms viņi pierod pie darba un var kļūt aktīvi. Piedevām parakstu vākšana un referendumu nav nekāds lētais priekš, katrs referendums maksā miljonu latu vai vairāk. Kam tas būtu vajadzīgs?

Protams, Saeimas padzišana pērn bija svēts darbs, jo parlamenta darbību visnotaļ paralizēja *Zaļo* un Zemnieku savienības (ZZS) rīcība, vairāk balsojot kopā ar opozīciju nekā ar koalīciju, kuŗā tā it kā piedalījās. Pašreizējā Saeima tāda ziņa ir pavisam citāda, koalīcijā šoreiz nav partijas, kuŗa domā tikai par sevi un saviem sponsoriem un tāpēc pretojas tiesiskuma jautājumiem. Padzīt šo Saeimu? Nu nē. Latvijā sabiedrība šajā ziņā ir visnotaļ schizofreniska. Kad jābalso, cilvēki balso aizgūtnēm, bet, tiklīdz jaunā Saeima ir ievēlēta, tā atkal kļūst pagalam nepopulāra. Dīvaini, lai gan tas, protams, nav nekas neparasts arī citur pasaulē. ASV Kongress, piemēram, patlaban ir aptuveni tikpat populārs kā vilks aitu kūti, bet tas lietas būtību nemaina. Pašreizējā Saeima dara labu darbu, no tās atteikties būtu neprāts.

Taču ir arī plašāks jautājums par Latvijas sabiedrību, proti, jautājums par krievu valodas tiesībām, kā jau esmu rakstījis, tomēr pirmkārt un galvenokārt tas ir politisks jautājums. Politīķiem tas ļauj ignorēt būtiskākus jautājumus, piemēram, par valsts ekonomisko nākotni, par gaidāmo Eiropas Savienības budžetu no 2014. līdz 2020. gadam u.tml. Pedējo nedēļu laikā ar referendumu aizrāvušies arī Latvijas plašsaziņas līdzekļi. Piemēram, laikraksts *Diena* aptaujāja sabiedrībā pazīstamus nelatviešus par viņu viedokli referendumu jautājumā. Atradās

viena vienīga persona - televīzijas raidījumu vadītāja Natālija Ābola, kas atklātā tekstā pateica, ka balsos par krievu valodas tiesībām. Visi pārējie atbildēja, ka vai nu nepiedalīsies, vai nezina, kā rīkosies, vai balsos pret. Interesanti.

Taču sabiedrībā šis nav tikpat aktuāls jautājums. Man ir krievu tautības draugi, lai gan es krievu valodu neprotu. Laulības starp divu tautību pārstāvjiem nav nekāds retums. Ļoti daudzās darbavietās kopā strādā kā latvieši, tā nelatvieši. Un ļoti daudzi latvieši krievu valodas prasmi saglabā, jo negrib zaudēt šo valodu, vai arī darbojas jomās, kur krievu valoda ir svarīga. Tie, kuŗi joprojām Latvijā nav iemācījušies latviešu valodu, ir daļami vairākās grupās. Ir gados veci cilvēki, kuŗiem valodas mācīšanās nav vairs pa spēkam. Ir tādi, kuŗi ir pārāk slinki, lai iemācītos vēl vienu valodu. Un ir tādi, kuŗi ir aktīvi Latvijas un latviešu oponenti, kas uzprasās pēc jautājuma - kāpēc tad viņi mūsu valstī vispār dzīvo? Taču ar katru gadu šādu cilvēku skaits samazinās, tostarp tāpēc, ka pirms vairākiem gadiem ieviestās izglītības reformas savu ir paveikušas, un vismaz teorētiski Latvijā vairs neviens nebeidz vidusskolu bez latviešu valodas zināšanām. Aug arī jau otra paaudze kopš PSRS sabrukuma, un tiem krievu valoda vairs netiek pasniegta automatiski.

Būtībā viss te ir vienkārši. Latvijas pavalstnieki visi ir pavalstnieki, Latvijas iedzīvotāji visi ir iedzīvotāji. Ir labi cilvēki, ir slikti cilvēki, valodai šajā ziņā nav nozīmes. Jācer, ka pēc 18. februāra gan valsts pārstāvji, gan arī sabiedrība sāks meklēt to, kas visus vieno, nevis to, kas šķēļ. Jo tik un tā mēs esam vienas valsts iedzīvotāji, un tās izaugsme un augšupeja ir mūsu visu interesēs.

Sestdien uz iecirkņiem! Svētdien ar lielāku iecietību!

Kārlis Streips

Ko Latvijai „nodarījis” Džordžs Soross?

Ar Sorosa fonda Latvija izpilddirektoru Andri Aukmani sarunājās Ligita Kovtuna

Sorosa fonds Latvija šogad svin 20 gadu jubileju un uz aizvadītajos gados paveikto gatavojas ar plašu sarīkojumu programmu atskatīties šoruden. Plānota starptautiska konference par tiesiskās valsts veidošanas pēcsociālisma periodā, top grāmata par fondu, kuŗā paredzēts sniegt rūpīgi veiktu analīzi par visām darbības jomām, protams, būs arī izklaidīgie sarīkojumi.

Bet vispirms aicinām Andri Aukmani īsi raksturot, kas īsti par organizāciju ir šis Sorosa fonds Latvija un ar ko tas nodarbojas šobrīd.

Šis fonds ir organizācija, kas izveidota, lai dzīvi padarītu cilvēki cienīgu, drošu. It sevišķi šobrīd, ko varam raksturot kā „grūtus laikus”. Kā cilvēki Latvijā jūtas? Slikti. Eiropu nemīl – jo „grūti laiki”, valdību nemīl, jo ir „grūti laiki”. Un ne jau Latvijā vien, tā ir arī citās Eiropas zemēs. Bet nav, nu nav mums gaišas nākotnes bez Eiropas Savienības! Mēs taču zinām, ka izvēles ir tikai divas...

Drošības un komforta izjūta taču saistās ne tikai ar materiālo labklājību, bet arī ar cilvēku savstarpējām attiecībām, toleranci un – ģeopolitisko drošību.

Lūk, šābrīža galvenie fonda darbības mērķi arī saistās ar šo problēmatiku.

Gadu gaitā ir mainījušies darbības virzieni, prioritātes, taču pamatu pamats ir tas pats – atvērtas, liberālas, demokrātiskas sabiedrības veidošana, kur valda tolerance, kur mazākās grupas, vai tās būtu etniskās vai cilvēki ar īpašām vajadzībām utt., iekļautos pilnvērtīgā sabiedrības dzīvē. Tikai viens piemērs – projekts „Paēdušai Latvijai”, kas aizsākās 2009. gadā un ko īstenoja fonds kopā ar portālu *ziedot.lv*, uzņēmējiem un individuālajiem ziedotājiem. Palīdzība tika sniegta arī SOS bērnu cie-

matiem, Latvijas mazajām lauku skolām, radošai uzņēmējdarbībai u. c. Vairāk nekā miljons latu tika ieguldīti tur, kur tas bija visvairāk nepieciešams, – sociāli un ekonomiski neaizsargātajām iedzīvotāju grupām. (Plašāka informācija par SFL atbalsta programmu tīmekļa vietnē www.sfl.lv. - red.)

Kā zināms, Krievijā un Baltkrievijā Sorosa fondi tika slēgti, un nav grūti uzminēt iemeslus. Bet kā klājas kaimiņos – Igaunijā un Lietuvā?

Igaunijā Sorosa fonds darbojas, Lietuvā nav SF paša, taču darbojas t.s. Atvērtās sabiedrības tīkla fonds. Tādu ir daudz, tostarp Vašingtonā, Ņujorkā, Briselē, Londonā, Parīzē, visā pasaulē, un tie nodarbojas ar atsevišķām nozaru programmām – veselības, izglītības, kultūras u. c. jautājumos.

Pag. gs. 90. gados uzsvars bija uz pēcpadomju telpu. 2003. – 2005. gadā savukārt vairāk līdzekļu tika ieguldīts Afrikas valstīs, šobrīd – Ziemeļāfrikā, Tuvajos Austrumos, Dienvidāfrikā.

Cik liela ir tā naudas summa, kas šobrīd caur SFL „figūrē” Latvijā?

Pusotra miliona eiro gadā plūs atbalsts pārmaiņām sabiedrībā. Finansiālu atbalstu projektiem ir saņēmušas daudzas nevalsts organizācijas, tostarp sabiedrība par atklātību *Delna* un vēl citas.

Vēlos pieminēt arī sabiedriski politisko centru *Providus*, kas izveidojās, atdaloties no SFL un ko vada Vita Tērauda, savulaik SFL vadītāja.

Kādas jaunas programmas vēl tapušas vai taps?

Tieši šai savā jubilejas gadā strādājam ar jaunu stratēģiju, kuŗas prioritātes būs tiesiskās valsts nostiprināšana un pretkorupcijas jautājumi; integrācija tās visplašākajā nozīmē, ieskaitot mazaisargātas cilvēku grupas (inva-



lidus, garīgi slimos utt.), lai arī tās baidītu vienlīdzīgas iespējas) plašsaziņas līdzekļu (mediju) programma. Šī vide ļoti strauji mainās – tradicionālie plašsaziņas līdzekļi (avīzes, piemēram) izzūd, jāmeklē jauni veidi. Un šī vide ir ārkārtīgi nozīmīga – kā diskusiju, komunikācijas vide. Vēl kāds svarīgs virziens – pētnieciskā žurnālistika, ko atbalstīsim ar līdzfinansējumu konkursos. Jau sniedzam līdzfinansējumu Baltijas pētnieciskās žurnālistikas centram, ko izveidoja Inga Sprīnģe, sasmēlusies zināšanas un pieredzi ASV.

Un vēl – laba pārvaldība enerģētikas un vides jomā. Šī ir ļoti svarīga un ļoti sarežģīta joma,

jo tā saistās ar mūsu ārējo un iekšējo drošību un labklājību. No tā ir atkarīgs, kāda būs mūsu nākotnes vide un valsts.

Parunāsim par pašu Džordžu Sorosu! Vienā sabiedrības daļā taču valda uzskats par viņu kā „bubuli”, kas ar savu naudu mēģina ietekmēt valstis un procesus. Latvijā, piemēram, mēģina kultivēt nelatviskas vērtības, kā, teiksim, bilingvālo apmācību skolās...

Jūsu minēto bilingvālo apmācību 90. gados SFL atbalstīja galvenokārt tādēļ, lai krievu skolās nostiprinātu latviešu valodas mācību!

Jā, Džordžs Soross tiešām ir „pateicīga” persona tiem, kam patīk savvēstības teorijas, – eb-

rējs, kam daudz naudas, mīt tālajā Amerikā... Šajās teorijās parasti ieklausās cilvēki, kas paši nespēj veidot savu dzīvi, cilvēki, kam nav tik lielas ietekmes, kā viņi vēlētos, vai šī ietekme kādu iemeslu pēc samazinājusies. Konkrēts piemērs: kad bijām ceļā uz Eiropas Savienību, vajadzēja reformēt valsts institūcijas, likumdošanu. Tie, kam šis ceļš bija neizdevīgs – ceļš uz liberālo demokrātiju, bez korupcijas –, sāka izjust diskomfortu. Kā zināms, nauda, kas no uzņēmējdarbības tiek pārbīdīta uz politiku, ietekmē politisko vidi. Un te – partiju financēšanas moratorijs. Tas „sāpēja” tiem, kam galvenais ietekmēšanas mehānisms slidēja laukā no rokām, visvairāk jau oligarhiem. Un tad jāķeras klāt „melnajam PR” jeb nomelnošanas kampaņai.

Kā jūs pats raksturotu Sorosu?

Virš cienījamos gadus – 81, ar izcilu atmiņu un asu prātu. Daudz pieredzējis, līdz ar to ļoti labi informēts, gudrs, tāds, ko nevar „paķert uz muļķi”. Sarunās draudzīgs, lietišķs.

Kas jūs pats esat par „putnu”, no kurienes?

Esmu dzimis Kanadas latviešu ģimenē, 10 gadus biju vēstures skolotājs Mīnsteres ģimnazijā. Pricējājos par savu audzēkņu panākumiem, tostarp Daiņa Mjartāna panākumiem, izturot konkursu uz vietu tik nozīmīgā Latvijas institūcijā kā Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (NEPLP).

Latvijā esmu kopš 1995. gada. Kopš tā laika arī darbojos SFL, tad to vēl vadīja izcilā politoloģe Vita Matīsa. Vairākus gadus darbojos fonda Izglītības birojā un joprojām izjūtu gandarījumu par darbiem, ko tolaik paveicām. Īpaši par izdevējdarbības programmu, kuŗā tapa vērtīgā grāmatu serija „Cilvēks un sabiedrība”.

Neklūt par aizejošo zemi

Kad saņēmu dziesminieces Ievas Akurateres sūtīto e-pasta vēstuli, kuŗā viņa raksta par to, ka **Ritmaņu dziesma „Manai tautai”** izmantota videoklipā, kas aicina balsot par krievu valodu kā otru valsts valodu, man aizrāvās elpa. Labu brīdi jutos kā stūrī iedzīts zvēriņš, – izmisums, aizvainojums un sāpe par to, kā par mums var nīrgāties, skatoties acīs un smaidot, bet mēs esam spiesti cīnīties, lai izdzīvotu. Tās ir manas un simtiem tūkstošu cilvēku svētās atmiņas, ko laiks nespēj izdzēst, – kā Ieva, balsij aizlūstot, dzied, un mēs, asarām acīs, balsij ik pa brīdim ķeroties, dziedam līdz: „Palīdzi, Dievs, palīdzi, Dievs, visai latviešu tautai...” Pēc brīža pirmā doma bija – labi vismaz, ka ar šiem necilvēkiem varēs cīnīties, izmantojot pārkāptas autortiesības!

Nākamajā dienā saņēmu no tautas tradīciju un paražu pētnieces, profesores Janīnas Kursītes elektronisku vēstuli, kuŗā viņa raksta, ar kādām melīgām metodēm Latgalē jauni cilvēki apstai-

gā mājas un stāsta, ka turpmāk Eiropā un Latvijā būs jārūnā angļu vai krievu valodā, tāpēc jāiet un jābalso par krievu valodu, ko latgalieši taču prot. Latgalē, pierobežā, Latvijas radio un televīzija nav uztverama, raksta Kursīte, tur var skatīties un klausīties tikai Baltkrieviju un Krieviju. Profesorei taisnība, tas zināms jau sen, bet nekas nemainās.

Dažas dienas vēlāk, izlasot Latvijas krievu kopienas informācijā portālā vispirms emocionālu tekstu: „Vai tu esi par to, ka tava meita trīs angļu mazpilsētā, mīzot kartupeļus drēgnā pakistāniešu ēstuvē? Vai tu esi par to, lai tavs dēls remdē ilgās pēc mājām, drūmi dzerot iru alu? Vai tu esi par to, ka tavs mazdēls ilgojas pēc dzimtas lauku sētas šūpolēm, aizmirstot latviešu valodu Īrijā, Anglijā, Vācijā, Itālijā?” – un tālāk jau klājus melus: „Tukšī, bet it kā tautiski plāpājošās eirodeputātes Sandra Kalniete un Inese Vaidere ne pirkstu nav pakustinājušas, lai latviešu zemnieki saņemtu Eiropas līmeņa subsidijas. Valdo-

šās koalīcijas darbības rezultātā Latvija zaudējusi vairāk emigrējošo tautas brāļu nekā kaŗā un izvešanās kopā. Vai tev tas der? Vēlies pārmaiņas?” Meli beidzas ar aicinājumu balsot par krievu valodu, bet pārsteiguma nav, un nav arī izmisuma izjūtas. Ir skaidrs, no daudziem deputātiem un dažādām amatpersonām tiešām var sagaidīt skaistus vārdus, bet ne darbus. Katram no mums acimredzot ir jāatceras savas tiesības atgādināt un vaicāt deputātiem par padarītajiem un nepadarītajiem darbiem un, nesāņemot atbildi, jautāt arī publiski, lai nebūtu iespējams izvairīties no atbildības par savu darbu.

Nupat ir ievēlēta jauna Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (NEPLP), kuŗa pirmo reizi pēc daudziem gadiem izskatās cerīgi, ne tajā nav ne partiju pakalpiņu, ne tā saukto kultūras cilvēku, kuŗi saņem savu aldiņu un citīgi klusē visus padomē „sēžamos gadus”. Protams, pa gaišām un neatkarīgām cilvēkam minētajā padomē ir ga-

dījies arī līdz šim, bet viņi bija mazākumā. Tagad beidzot ir pavisam reāla cerība, ka NEPLP nopietni ķersies pie jautājuma, kāpēc Latvijā nav vienotas informātivās telpas, kāpēc pierobežā dzīvojošie ir nolikti otrās vai pat trešās šķiras cilvēku kategorijā. Jā, šo cilvēku nav desmiti tūkstoši, bet viņi ir Latvijas pavalstnieki un Latvijas iedzīvotāji, viņi dzīvo nabadzīgākajā Latvijas novadā un nevar uzstādīt statelīntenas, jo viņu naudas mazumiņš ir vajadzīgs ģimenes iztikšanai.

Eksprezidente Vaira Viķe-Freiberga Latvijas Televīzijas raidījuma nule sacīja, ka latviešiem pašiem jābūt prasīgākiem par savas valodas lietojumu ikdienā. Viņa arī atklāti pateica, ka galvenie impulsi divvalodības referendumam nākuši no Krievijas ārpolitiskā nolūkā. Viena no Krievijas ārpolitikas prioritātēm, pēc VVF domām, – lai Latvijā būtu problēmas ar krievvalodīgajiem, un kaimiņvalsts patiesībā nemaz neesot ieinteresēta, lai Latvija šos cilvēkus integrētu. V. Viķe-Freiberga runāja arī par Igauniju, kur jau piecus gadus var balsot elektroniski, bet Latvija to nevar un ne-

var izdarīt, un centrālā vēlēšanu komisija (CVK) padevīgi klusē. Protams, balsojot tā, kā to likums nosaka pašlaik, ļoti daudzi ārpus Latvijas dzīvojošie pavalstnieki būtībā nobalsot nevar, tāpat kā to nevar izdarīt daudzi no tiem, kam balsošanas dienā nāksies atrasties ārpus Latvijas un tālu no balsošanas iecirkņiem. Arī eksprezidente referendumā dienā nebūs Latvijā un nobalsot nevarēs.

Par to visu rakstu tāpēc, ka manis minētās problēmas ir zināmas jau sen, par tām ik pa laikam tiek runāts, bet nekas līdz šim nav mainījies. Šīs problēmas nepieder pie tām, ko izraisījis globālā krīze. Profesore Kursīte savā vēstulē par Latgali raksta, ka sāp sirds, skatoties, kā Latgale pamazām top no mums aizejoša zeme. Atlikusi pie malas visus citus darbus, viņa kopā ar sapulcinātu domubiedru grupu aizvadītajās brīvdienās devusies uz Latgali runāt ar cilvēkiem un skaidrot, kas patiesībā notiek. **Arī katrs no mums var izdarīt kaut mazumiņu, neklusēt un neļaut varai priecāties pašai par sevi, jo Latvija nedrīkst kļūt par aizejošo zemi!**

Sallija Benfelde

Ceļojošā izstāde “Sibirijā rakstītas vēstules uz bērza tāss” apskatāma „Dauderos”

No 8. februāra līdz 3. martam Tukuma muzeja sagatavotā izstāde “Sibirijā rakstītas vēstules uz bērza tāss” apskatāma Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļā „Dauderi”.

Izstāde veidota, izmantojot reālu cilvēku rakstītas vēstules uz bērza tāss, kas 2009. gadā iekļautas UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā.

Vēstules uz bērza tāss rakstītas Sibirijā – ieslodzījuma vai spaidu darbu nometnēs un no metinājuma vietās – laikā no 1941. līdz 1956. gadam. Tās saviem tuviniekiem sūtījuši represētie Latvijas un arī Lietuvas iedzīvotāji, kas piederēja pie vidusšķiras un bija arestēti par pretpadomju uzskatiem vai piedalīšanos pretošanās kustībā vai izsūtīti par piederību pie zemniecības, politiskajām partijām, par nevēlēšanos stāties kolchozā. Vēstulju autoru vidū bijuši gan mazi bērni un jaunieši, gan veci cilvēki.

Sibirijā vēstules uz bērza tāss gatavojuši, rakstījuši un sūtījuši desmit dažādi cilvēki: 1941. gada 14. jūnijā izsūtītais Tukuma advokāts Kārlis Roberts Kalevics un Rasma Kraukle, pirmajā pēckara gadā apcietinātais un tiesātais Latvijas Centrālās padomes dalībnieks Voldemārs Mežaks, skolotājs un dzejnieks Aleksandrs Pelēcis, kas bija iesaistījies pretošanās kustībā, un vācu palīgpolīcijā dienējušais Ernests Ķirķis, kā arī 1949. gada 25. martā izsūtītā zemiece Matilde Kaktiņa, zemnieka meitas Elza Trumekalne un Gaida Eglīte, kā arī latviešu skolotāja dzīvesbiedre Lizete Vadziņa-Vāciete un lie-

tuviešu skolotāja Gražina Gaidiene. Katra konkrētā cilvēka dzīvesstāsts ir ļoti emocionāls un personīgs, taču raksturo tūkstošiem citu cilvēku piedzīvoto.

Ekspertu ieskatā Sibirijā rakstītajām vēstulēm uz bērza tāss ir simboliska nozīme Latvijas vēsturē, jo tā ir padomju laikmeta liecība, kuŗa raksturo Latvijas 20. gadsimta vēsturē traģiskākos mirkļus: arestus un deportācijas, kas kvalificējami kā noziegumi pret cilvēci. Pēc aptuvenām aplēsēm spriežot, Staļina kulta laikā represēti un Sibirijā noņemti vismaz 167 000 Latvijas iedzīvotāju, tostarp tūkstošiem mazgadīgu bērnu. 1941. gada 14. jūnijā vien tika deportēti 15 443 Latvijas iedzīvotāji, bet 1949. gada 25. marta deportācijas rezultātā – 44 271 cilvēks (šis skaitlis iekļauj tos, kuŗi nebija uz vietas 25. martā un tika izsūtīti vēlāk).

Vēstules, to saturs, valoda, cenšanās zīmogi raksturo padomju totalitārā režīma iespējas kontrolēt cilvēku dzīvi. Vēstules rakstītas uz bērza tāss, kas bieži bija vienīgais pieejamais materiāls apcietinājuma un izsūtījuma vietās, īpaši Otrā pasaules kara gados. Tās bija vienīgais veids, kā uzturēt saikni ar dzimteni un tuviniekiem. Vēstulēs spilgti izpaužas arī nācijas mentalitāte: ticība labajam, rūpes par tuviniekiem, cerība izdzīvot un atgriezties mājās.

Tukuma muzeja izstāde „Sibirijā rakstītas vēstules uz bērza tāss” ir sagatavota sadarbībā ar sešiem Latvijas muzejiem – Latvijas Okupācijas muzeju, Latvijas Nacionālo vēstures muzeju, Aizkraukles Vēstures un mākslas



muzeju, Daugavas muzeju, Madonas Novadpētniecības un mākslas muzeju un Talsu novada muzeju, kuŗi glabā Sibirijā rakstītas vēstules uz bērza tāss. Izstādē izmantoti arī Daugavpils novadpētniecības un mākslas muzeja, Jūrmalas pilsētas muzeja, Valmieras muzeja un Ventpils muzeja materiāli.

Ar Eiropas Parlamenta tautas partiju grupas deputātes Sandras Kalnietes atbalstu un finansējumu, pieminot 1941. gada 14. jūnija deportāciju 70. gadadienu, 2011. gada 14. – 18. jūnijā izstāde tika eksponēta Eiropas Parlamenta ēkā Briselē.

Papildu informācija:

Anna Zeibārte, LNVM nodaļas „Dauderi” vadītāja, tel. 20260774

e-pasts: anna.zeibarte@history-museum.lv

Twitter - [Dauderi_LNVM](#)

facebook.com - [Dauderi Lnvm draugiem.lv - dauderi.lv](#)

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MŪZEJS (LNVM)

ir trešais vecākais muzejs Latvijā un vienīgais Latvijas vēstures muzejs pasaulē. Kopš dibināšanas 1869. gadā LNVM ir kļuvis par lielāko latviešu tautas muzejisko vērtību krātuvi - tā kolekcijās ir vairāk nekā miljons priekšmetu: arhαιoloģiskajos izrakumos iegūtas senlietas, rotu un monētu depozīti, tautastērpi, tradicionālie darbarīki, tautas lietiskās mākslas darinājumi, sadzīves priekšmeti, fotografijas, dokumenti, kartes,

gravīras, gleznas u.c. Latvijas vēstures liecības.

Muzeja misija ir Latvijas valsts un tautas interesēs vākt, saglabāt, pētīt un popularizēt Latvijas un pasaules garīgās un materiālās kultūras liecības no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām, kuŗām ir arhαιoloģijas, etnografijas, numizmatikas, vēstures vai mākslas vēstures nozīme.

LNVM isteno izstāžu darbību Latvijā un ārvalstīs, veic pētniecisko darbību, organizē konferences un seminārus, sadarbojas ar Latvijas skolām, iestādēm, izdod rakstu krājumus un citas publikācijas.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļas ir Āraišu arhαιoloģiskais muzejparks un „Dauderi”.

Jaunsudrabiņš – balts vai zaļš?

Jānis Jaunsudrabiņš, *Baltā mūžība, dzejoļi, izdevējs Jāņa Jaunsudrabiņa muzejs „Riekstiņi”, 2011. g., 112 lpp.*



„zaļi”. Šobrīd, kad kopš vecmeistara piedzimšanas pagājis gandrīz divtik ilgs laiks, skolēni vairs nemēdz uztraukties par daudz trakākiem misēkļiem, bet toreiz visi laikam bija jūtīgāki un baltās krāsas samainīšana ar zaļo šķita katastrofāla. Var jau būt, ka deklamētājam zaļā krāsa vandījās pa prātu tāpēc, ka gadus četrdesmit pēc **Baltās grāmatas** Jaunsudrabiņš sarakstīja tautā mazāku pazīstamību un popularitāti guvušo **Zaļo grāmatu**.

Zaļos sniegus atmiņā atsauc Jaunsudrabiņa muzeja „Riekstiņi” vadītājas Ilzes Lidumas sakārtots un ar Latviešu preses biedrības Vācijā atbalstu pērn iespiests neliels Jaunsudrabiņa dzejoļu krājumiņš **Baltā mūžība**, kur, protams, ievietots arī dzejoļis par kalnu sniegiem. Tik ilgus gadus pēc dzejoļu tapšanas neklātos krājumu „isti” recenzēt, jo Jaunsudrabiņa darbiem pietiekama uzmanība tikusi pievērsta gan viņa mūža laikā, gan pēc tam. Turpmākajās rindās tāpēc tikai īsas pārdomas par to, kāda 2012. gada sākumā kādam vērtētājam izskatās Jaunsudrabiņa starp 1896. un 1961. gadu sarakstītā dzeja.

Reti man mūžā gadījies redzēt tik nelaimīgu cilvēku kā meiteni, kam Jaunsudrabiņa septiņdesmit gadu atceri vēltītā literārā rītā Špakenberga bēglu nometnē iznāca pārteikties un, deklamējot publikai mūsu kliša pazīstamās rindas

Kā sniegi kalnu galotnēs

Lai mūžam balti būtu mēs,

vārda „balti” vietā izspruka

Agrīnie, vēl pirms Pirmā pasaules kara kārtņējos ritmos, rēgulāros pantos rakstītie sacerējumi izskatās vienkārši, taču ne archaiski. Jaunsudrabiņa dabas lirika, piesātināta ar stipri konvencionāliem priekšstatiem (saules stars, zemes vaigs, lietus padebesis, mežu zaļums – visi vienā pantā) atpaliel gan aiz Čaka iztēles, izdomas krāšņuma, gan aiz Strēlertes izteiksmes precizitātes. Jaunsudrabiņš ir un paliek sava laika jauneklis. Nav nekādas vajadzības pētīt, vai 1907. gadā sarakstītā „Rasma pusnakts dziesma” (15. lpp.) un 1909. gadā sarakstītā „Vasara” (50. lpp.) tapušas pirms vai pēc Friča Bārdas dzejoļa, kur dzejnieks vaicā:

Rozes baltās, rozes sarkanās,

Kuŗām no jums dvēse vairāk līdzinās?

Arī Jaunsudrabiņam baltas rozes pretstatītas sarkanām un baltas puķes sātām, bet gribas pieņemt, ka laikā, par ko runājam, baltais un sarkanais kā simboli būs bijuši tāda pati daļa romantiski ievirzītu dzejnieku dzelzs inventārā kā vakara blāzma, pusnakts, zvaigznes un „mē-

nesis”, kā Jaunsudrabiņš sauc debess spidekli, ne gada divpadsmito daļu.

Visā krājumiņā būs tikai kādi seši vai septiņi, lielākoties īsi dzejoļi, kam nav piekabināts sacerēšanas gads. Viens tāds pants ir „Ja es kādreiz Dievu lūdzu”:

Cilvēkiem, kas tišām grēko,

Bieži jālūdz mīlais Dievs.

Ja es kādreiz Dievu lūdzu,

Draugs, no manis novērsies.

(10.)

Vai sacerēšanas gads varētu būt bijis 1940., 1941.? Ilgonis Bērsons savā 2006. gadā publicētajā pētījumā **Auseklītis zem āmura un krāškrusta** zina stāstīt, ka Rakstnieku savienības pilnsapulcē 1941. gada 29. aprīlī Jaunsudrabiņš ziņojis, ka rakstot antireliģisku viencēlienu. Tad nupat citētais pants ar tādu viencēlienu labi „rimētos”. Neba jau Jaunsudrabiņam vienam Baigajā gadā iznāca visādi...

Nav gan dzirdēts, ka draugi no dzejnieka būtu novērsušies, kad viņš 1947. gadā ne pārāk oriģināliem vārdiem lūdzies:

Dievs, Tu visuvarētais!

Tautu likteņus kas lemi,-

Dod mums mūsu Tēvuzemi.
(33.)

Jaunsudrabiņam Dieva un dievību piesaukšanā vispār sanāk liels sajukums. Nav pamata pieņemt, ka ar nupat minēto visuvarēto Dievu vai citur lielo Dievu (91.) nebūtu domāts kristiešu Dievs. Citviet (*Un pār zemi staigā miera Dievs* – 49.; *Dievs iet ar zelta saules puķi rokā* – 74.) parādās t. s. panteisms. Citviet Dievu (kristiešu? senču?) no kaut kādam likteņdievēm nošķir tikai pāris rindas. (102.)

Ja Jaunsudrabiņš savus dzejoļus būtu sacerējis isākā laika sprīdī, viņa pasaules uzskatu pamatoti varētu saukt par zaļu, jo viena no vārda „zaļš” nozīmēm ir – nenobriedis, negatavs. Taču dzejniekam bija lemts nodzīvot ilgu mūžu un dzejot dažādos laikmetos un apstākļos. Atliek viņam novēlēt gaišas dienas baltajā mūžībā, bet **Baltajai mūžībai** - labu izešanu tautā. Jādomā, ka šovasar netrūks muzeja apmeklētāju „Riekstiņos”, kuŗi grāmatiņu vēlēšies paņemt līdzī apciemojuma un autora piemiņai.

Eduards Silkalns

PRETSTATI DAILES TEĀTRĪ



Teātri – lauku cilvēki

Līdz ar jaunā gada sākumu esmu sācis cītīgi interesēties par tā saucamajiem mazajiem jeb nomaļu teātriem. Nekas prātīgs man gan nav sanācis, bet vismaz priedzējos, ka mana kollēģe Gundega Saulīte avīzes lasītājus „aizvedusi” līdz Ģertrūdes ielas teātrim. Toties es gan tepat pa centru vien maisos un, lai nebūtu jāskatās tikai uz lielajām skatuviem rādītās izrādes, devos uz Daili, kur trešā stāva tā saucamajā kamerzālē notika pēc Ērika Hānberga stāstu motīviem veidotā, Kārļa Auškāpa iestudētā izrāde „Pirmā grēka līcis”, kuŗas drāmatizējumu veidojis pats režisors. Uzreiz jāteic paldies Kārlim – viņš ir viens no retajiem latviešu režisoriem, kas dzīvi interesējas par latviešu oriģināldrāmaturģiju. Kamēr citi režisori meklē pēc iespējas modernas ārzemju autoru lugas, Auškāps lasa un pārslasa mūsu pašu autoru darbus, viņa vadībā Dailē ienāca R. Blaumaņa „Zagli”, viņš ļāva atdzīvoties 1932. gadā izrādītajai Valža Grēviņa komēdijai „Gaisa grābekļi”, un atklājās, ka vairāki pavadieni to saista ar norisēm mūsdienu sabiedrībā. Šajā sezonā Auškāps iedzīvināja Latvijas likteņgaitu izpratnē nozīmīgu Raimonda Staprāna lugu „Gūsteknis pili”, pavisam sola iepriecināt ar Adolfa Alunāna komēdijas „Džons Neilands” iestudējumu.

„Pirmā grēka līcis” daudzējādā ziņā atnesa pārsteigumu. Ar šādu nosaukumu 1977. gadā iznāca paplāna neliela formāta grāmatīņa. Sākumā pat drusku domīgi gudroju, kā no tik mazas grāmatīņas var iztaisīt skatāmu „gabalu”, bet, kad atšķīru Dailes teātra programmiņu, kuŗā melns uz balta rakstīts: „Kārļa Auškāpa drāmatizējums pēc Ērika Hānberga stāstu motīviem,” – šaubas izklīda. Drāmatizējuma viela un tēli ņemti no vairākiem Hānberga stāstiem par lauku dzīvi, bet pamatpavediens saistās ar vienu no stāsta varoņiem – Reini Rājumu.

„Pretī nāk Reinis Rājums. Zokejčepure uzsēdināta uz pieres, lai saule nežilbina acis. Rokas sabāztas bikšu kabatās. Tātad iznācis tāpat vien, nekur nesteidzas. Ar kreiso roku paceļ galvasvaseņu sprīža atālumā. No tvēriena brīvie pirksti kasa sirmo pakausi.” Tāds Reinis Rājums parādās arī izrādē. Dzīvā veidā. Tikai „viņa ādā” iejuties Gunārs Placēns. Un seko Reiņa aicinājums: „Līdz bērna prātam vēl nesmu ticis. Līdz jauneklā gadiem gan. Tad nu ielūdzu tevi savās kāzās. Metišu kauliņus kopā ar Dzidru.” Dzidras lomā brīnišķīgi uzplaiksnī Venta Vecumniece, un izrādes centrālais pavediens saistās ar Reiņa un Dzidras kāzām, jo Hānberga grāmatas apakšvirsrakstā lasāms: „Kāzu reportāža.” Īpašu pieskaņu izrādei piešķir vēl kāds dzīves fakts: Reiņa lomas tēlotājs, kam nu jau ir astoņdesmit trīs gadi, nesēn trešo reizi iestūrēja laulības ostā, tiesa gan, – ne jau ar Ventu Vecumnieci.

Izrādes ritējumā redzam dažādus epizodus no kāda pagasta ne gluži jauno cilvēku dzīves, un šie

pavecākie vīri un sievas vēl turas pie zemes, tā ka izrādē veidojas savdabīga sakritība ar mūsdienām. Izrādes notikumi risinās pagājušā gadsimta 70. gados, kad laucinieku dzīvi bija papostījusi piespiedu stāšanās kolchozā un dažā ziņā situācija bija līdzīga mūsdienām: jauniešiem laukos nebija, tāpat kā nav šodien, nekādas darba perspektīvas, vīri un sievas noveco, lauku sētas izmirst un pazūd no zemes virsas. „Bet varbūt pēc diviem trim gadiem te vispār nebūs pie kā atbraukt. Var jau upmalā uzslīdēt telti. Taču, ja nav tikko slaukta piena un uz pannas nečurkst žāvēta speķa šķēle, kaut kā pietrūkst. Bet kas tad te vairs ceps un slauks? Kas uzklās rupjo linu palagu vectēvu laiku gultas cisumaisam?” Tas rakstīts Hānberga grāmatā pirms trīsdesmit pieciem gadiem, bet skan kā tikko teikts.

Režisors apvienojis Dailes teātra ne gluži jaunu aktieŗu kopu. Viņu veidotie tēli ir atšķirīgi, dažādi: runīgais Pīlpuiku Žanis – Leons Krivāns, humora izjūtas apdvēstā un arī ļoti jūtīgā Ilzes Vazdikas Šarlote, viennēr enerģijas pārpilnā Olga Dreģe Spulgas lomā. Pēdējā laikā Jurim Stengam reti bijusi izdevība atveidot tik spilgtu raksturu kā Ervīns, un to pašu var sacīt par Lidijas Pupures veidoto Trīni vai Aivara Siliņa Andreju. Un pats galvenais – viņi visi veido vienotu ansambli, izrādē dzīvo kā vienota saime, un reižu reizumis to pāršalc kāda dziesma, mūsējā, ko no sendienām esam kopā dziedājuši un izrādē tāpat – velkam aktieŗiem līdzī.

Izrādes panākumu „vaininieks” daudzējādā ziņā, protams, ir Ēriks Hānbergs – viņš labi pazīst laukus un lauku cilvēkus, viņš pavisam nopietni prot attēlot dzīvē noskatītus un iepazītus cilvēkus, taču rakstniekam allaž līdzī iet humora izjūta, ne velti nu jau ilgus gadus Rīgas Latviešu biedrībā viņš kopā ar Jāni Ķuzuli vada skatītāju un klausītāju iemīļotu humorpilnu jautrības klubu. Un atkal – var jau, protams, jautāt: vai „Pirmā grēka līcis” izrādē ir izcils notikums Latvijas kultūras dzīvē? Neņemšos apgalvot, bet katrā ziņā to noskatījos ar labpatiku un prieka izjūtu un mājās gāju smaidīdams. Varētu to ieteikt arī lasītājiem, Rīgu apciemojot, taču – biļetes uz izrādi līdz pat vēlam pavasarim visas esot pārdotas.

Un – klasika.

Teikšu atklāti: izlasot sludinājumu, ka Dailes teātris izrādīs V. Šekspīra traģēdiju „Romeo un Džuljeta”, biju nobažījies. Tagad taču ir modē likt klasisko lugu darbībai risināties mūsdienās, turklāt vēl laikrakstā *Diena* kāds virsraksts vēstīja, ka Dailes teātri izrādīšot lielāko 21. gadsimta milas drāmu. Kļuvu pavisam tramīgs. Mēs taču esam redzējuši, kā Nacionālajā teātri Blaumaņa „Pazudušā dēla” darbība tika pārceļta uz mūsdienām, Roplainis padarīts par kokzāģētavas jeb gatera īpašnieku un klasikas darbs pagalam sabojāts.

Noskatījies „Romeo un Džuljeta” izrādes pirmās ainas, nomierinājos, gribējās izteikt atzīnību režisoram Dž. Džilindžeram

(R. Rupeikam) par nopietno, patstāvīgo attieksmi pret šo V. Šekspīra brīnišķo darbu, – izrādē nekas nav pārmodernizēts, tās darbība rit kaut kad precīzi nedefinējamā laikā, un par to jau izrādes sākumā liecina skaistie, stilizētie aktieŗu tērpi.

Visai interesanti režisors atrisinājis balkona skatu: scēnografs Kristaps Skulte izveidojis senatnīgu, no balķiem celtas pils savdabīgu terasi, kuŗā uznāk Džuljeta un vēlāk uz brīdi pakavējas Romeo. Tas ir tikai brīdis, taču kā rozēs zieds uzplaukusi viņu mīlestība. Kad mūks Lorenzo Romeo un Džuljetu salaulājis, viņi abi dodas uz pils augšstāvu, kur

taču šo sastāvu neesmu redzējis.

Un vēl kāda „Romeo un Džuljeta” iestudējuma savdabība: tajā atvīz agrākā Dailes teātra laba tradīcija: choreografe Ingas Krasovskas eleganti iestudētās dejas, kam ļaujās Kapuleti un Monteki dzimtas pārstāvji. Uzvirzīmo precīzi iestudētās divkaujas, taču teātrāli izkāpināta spēles stila ir krietni mazāk. Lilita Bērziņa un Vija Artmane reiz brīnišķīgi notēloja Džuljetas lomu, šim aktrisēm par to pienākas visdziļākā cieņa, bet tagadējā izrādē, kaut mīlestības pilna, ir zemei, reālajai dzīvei tuvākas.

Un vēl viena plūs zīme „Romeo un Džuljeta” izrādes vērtējumā:



Valentīndienu gaidot, Rīgas reklāmu stabus rotā plakāts, aicinot uzrakstīt savu milasstāstu un nosūtīt to uz lielveikalu *Spice* un par to pretī saņemt 200 (!) biļetes uz izrādi „Romeo un Džuljeta”. Vai dienā, kur nu laimētājs tiks tik pulka biļešu!!!

droši vien bauda tuvības laimi, taču tas paliek neredzams, un te režisors vēlreiz izmanto pareizo paņēmieni, kas atstāj daudz spēcīgāku iespaidu nekā reālās izdarības, kas uz skatuves kairina mūsu fantāziju.

Izrādes iedarbību spēcina arī galveno lomu tēlotāju izvēle – Džuljeta uz skatuves patiešām ir jauna meitene, kas no pirmās lielās mīlestības jūtām pat apstulbst, un jauns puisis vēl ir arī Romeo. Varbūt kāds mūsu avīzes lasītājs – vismaz droši to varam teikt par Rasmu Birzgali – atcerēsies „Romeo un Džuljeta” izrādi Dailes teātri 1943. gadā, kad Džuljetu tēloja Lilita Bērziņa, Romeo bija Edgars Zile. Lilita bija brīnišķīga, taču viņai tobrīd jau bija četrdesmit gadu. Nesmu jautājies, cik gadu ir tagadējai Dailes Džuljetai – Ievai Segliņai vai Romeo – Kristapam Rasimam, bet viņi nenoliedzami ir vēl jauni cilvēki. To pašu var sacīt par pirmā sastāva tēlotājiem Ilzi Ķuzuli-Skrastiņu un Artūru Dīci,

režisors Dž. Džilindžers prasmīgi īsinājis V. Šekspīra lugu: viss palicis savā vietā, taču vēl skaudrāk izceļas lugas pamatlinijas, un, pats galvenais, to var nospēlēt nevis piecu, bet trīs stundu laikā. Izrādei patiešām teicamu mūziku komponējis Kārlis Lācis. Brīžiem tā ir tik spilgta un iedarbīga, ka kļūst par izrādes galveno māksliniecisko tēlu.

Vai „Romeo un Džuljeta” izrāde mirdz kā kristalliņš? Kādas ēnas puses tajā atrast varam, dažas ainas vēl būtu pieslēpējamas, un precīzāks skanējums jāpanāk dažiem otrā plāna lomu tēlotājiem. Līdz istam mirdzumam un traģēdijas augstumiem „Romeo un Džuljeta” izrādē, protams, nepaceļas, tik daudz iekšēja spēka, pieredzes, emociju, tik plašas jūtu gammas jaunajiem aktieŗiem vēl pietrūkst. Tomēr kopumā – prieks par izrādi, prieks par Dž. Džilindžera pēdējā laika nopietnajiem, augsti vērtējamiem darbiem.

Viktors Hausmanis

No redakcijas.

Un vēl jāteic – ne visi Latvijas teātra kritiķi un skatītāji vērtē izrādi tik augstu kā mūsu cien. prof. Viktors Hausmanis. Piemēram, *Diena* publicēja Silvijas Radzobes vērtējumu, kuŗā teikti skarbi vārdi:

„Sarūgtinošs Šekspīra izkēpājums, ko radījusi nevis Lielā zāle, kuŗu Džilindžeram tik vainot visos nāves grēkos, bet viņa paša nekompetence. Vai zāle lika ierīkot neveiklās mizanscēnas balkonā nakts ainā? Izrādes darbība risinās kādā abstraktā laikā. To norāda salasītie kostīmi un baisā scēnografija (trīs ritenoti siliķātkieģeļu korpusi, kas aktieŗiem jāpārgrūsta monologu ainā), nevarīga stila eklektika: dekoratīvas sieviešu un vīriešu zobenu cīņas, „virtuves izlietņu» stils Kapuleti mājās, mūzikla elementi. Analfabētiskie īsinājumi (Merkucio vīzija par Mēbu, Rozalīna, Romeo un Džuljeta monologs rītausmā) atņem tēliem jēgu un «paliek zem sītiena» aktieŗus. Piemēram, vai Džuljeta dzied sava un Romeo dialoga tekstus tāpēc, ka Kristapa Rasima Romeo lomu nevar nospēlēt vai – ir tieši otrādi. Vienīgā izrādes jutekliskā zīme ir Juŗa Bartkeviča Kapuleti kniebīens savas matronas dibenā. Varonīgi Džuljeta lomā cinās Ilze Ķuzule, radot dedzīgas, skaidras bezkompromisa meitenes tēlu. Aktrise nospēlē pat sapni par mīlestību, kuŗas nav un *a priori* nevar būt, jo starp tēliem nav nodibinātas attiecības. Otrs spilgtākais tēls – Artūra Skrastiņa mūks Lorenzo. Tikai – kādēļ jāpārvietojas četrpāpus? Dzīva cilvēka vaibsti pavīd arī Lilitas Ozoliņas Auklē un Laura Subatnieka Parisā.”

Silvija Radzobe

(No *Dienas* pielikuma *Kultūras Diena* 2012. gada 3. februāri)

„Dailes teātra „Romeo un Džuljeta” jaunie studējums pārsteidz ar domu un emociju mazspēju. Neredzu iemesla izvēlēties pasaules klasikas darbu, lai ar to nepateiktu... neko.

Acīmredzot notikusi smaga pārrekināšanās, ka izrādē ieprogrammētā vēsts neuzrunā skatītāju. Jo pašreiz vienīgo uztveramo konsekvenci, ka ar pagurušu un garlaikotu sabiedrību manipulē akls bomzis – Lorenzo, vērtēt citādi kā par greizu un ne pārāk gaumīgu nespēju.

Paliek iespaids, ka režisors Dž. Dž. Džilindžers labi pārzina ķieģeļišus, no kā būvēt izrādes celtni un tie no formālā viedokļa saveidoti tīri ciešami. Darba gados ir iegūti uzticami līdzgaitnieki, daži no tiem, kaut vai komponists Kārlis Lācis, savu ārtavu sniedz lielisku. Ir krāsa, gaisma, kostīmi, mūzika, taču izrādē neskan, tai nav dvēseles. Bez galveno varoņu savstarpējo attiecību izaudzēšanas un iedzīvināšanas visam pārējam maza nozīme. Šekspīra tēlu apjoms un attiecības režisoram bijis pārlietu sarežģīts un ciets rieksts. Grūti samānīt arī režisora palīdzīgo roku jauno tēlotāju atraišanās.”

Gundega Saulīte

(No *Latvijas Avīzes* pielikuma *Nedēļa Kabatā* 2012. gada 9. februāri)

Līgatnes papīrfabrika dzīvo zaļi

Jā, dzīvo zaļi, pagaidām gan vēl tikai ekoloģiskā nozīmē, ekonomiskā – vēl ne. Bet pavisam reālas cerības vieš jaunais, enerģiskais fabrikas direktors **Normunds Dzērve**. Kopā ar mārketinga vadītāju **Oļesju Dreimani** viņš mūs laipni izvadāja pa visām ražotnēm un pastāstīja, kas te notiek un kādas ir nākotnes perspektīvas.

Vispirms – fakti no vēstures. Papīrfabrikas sākotne ir 1814. gada rudenī, kad Rīgas tirgotāji Justus Štorls un Kārlis Kibers īpašumā ieguva zemes gabalu pie Līgatnes upītes un nosauca to par Konrādsrūi (*Conradsruhe*). 1816. gada rudenī papīra dzirnavās sāka strādāt papīra ražošanas meistars ar 15 strādniekiem, un tas arī uzskatāms par papīra ražošanas sākumu. 1830. gadā darbu uzsāka galvenā jeb vidus fabrika. 1870. gadā izstādē Sanktpēterburgā Līgatnes papīrs saņēma Lielo Zelta medaļu. Cariskās Krievijas imperijā Līgatnes papīrs tika atzīts par tik izcilu, ka fabrikai tika tiesības ražot papīru īpaši svarīgiem valsts dokumentiem. Aizvadītā gadsimta 20. – 30. gados te ražots papīrs igauņu kronām. Kaŗa un juku laikos

fabrika bija spiesta ik pa laikam darbu pārtraukt. Jaundibinātajai Latvijas valstij nācās fabriku pilnīgi atjaunot, ieguldot 20 miljonus Latvijas rubļu, jo Pirmā pasaules kara laikā visas iekārtas tika izvestas uz Krieviju.

Papīrfabrika 1937. gadā sasniedza saražotās produkcijas maksimumu – vairāk nekā 6000 tonnu papīra gadā. Tolaik Līgatnē ražoja ap 100 dažādu veidu papīru.

Jauns trieciens fabriku sagaidīja, kad, atjaunojoties neatkarīgai Latvijas valstij, fabrika tika privatizēta, trīs no četrām papīra mašinām sagrieztas metallūžņos un lēti pārdotas. Taču sveikā palikusī viena vienīgā ražo joprojām. Rekonstruēta un uzlabota, tā šobrīd ražo ap 45 tonnu papīra diennaktī. (Salīdzinājumam: 90. gadu sākumā tās jauda bija 20 tonnas diennaktī.)

N. Dzērve: Kad mainījās varas, diemžēl, attieksme pret „padomju mantojumu” bija stipri negatīvi pārspilēta – ne jau papīra ražošanā vien, un tas arī ir iemesls tam, ka trīs mašīnas itin vienkārši iznīcināja, un nu mēs mēģinām strādāt ar to pašu vienīgo, nodrošinot pilnu ražošanas procesu.

Visus šos gadus fabrika balan-



Normunds Dzērve

sējusi uz naŗa asmens, turējusies ar degunu virs ūdens. Mans udevums ir panākt, lai vēl ne tikai mute, bet visa galva beidzot izlistu virs ūdens. Tas, tā tēlaini runājot. Reālītātē ir jāpanāc, lai fabrika strādātu ne tikai bez zaudējumiem, bet pat ar kaut nelielu, bet peļņu, līdz ar to kļūstot interesanta kādam lielākam, nopietnam investoram. (Šobrīd 30% īpašuma daļu pieder bijušajiem fabrikas vadītājiem, 70% - investīciju fondam *Baltcap*. – red.) Investīcijām, ko ieguldījuši līdzšinējie īpašnieki, maigi sakot, varēja būt labāki panākumi.

Kas jūs pats esat un cik ilgi vadāt fabriku?

Esmu šeit kopš 2011. gada sākuma, neesmu papīrražošanas speciālists. Mana speciālitāte ir uzņēmējdarbības vadība, īpaši darbs ar krīzē nonākušiem uzņēmumiem. Tātad tehnoloģiju jautājumos ir jāstrādā nozares speciālistiem, man jānodrošina uzņēmuma pilnvērtīga vadība, sākot no administrācijas, beidzot ar jaunu produktu, jaunu tirgu jeb pārdošanas iespēju meklēšanu. Un nu jau sākam plaut pirms gada sēto graudu raŗu.

Tieši šodien papīrfabrikā vienojas arī ciemiņi no Izraēlas. Vai ar tālejošiem nodomiem?

Jā, viņi ir papīrražošanas speciālisti, kuŗi grib vienoties ar mums par specifiska papīra ražošanu savām reliģiskajām vajadzībām. Tieši šādi „niŗas produkti” – dārgi, specifiski var kļūt par nozīmīgu Līgatnes virzienu. Jāskatās ne jau tikai uz saraŗotajām tonnām, bet arī uz „pievienoto vērtību”.

Līgatnē savulaik raŗoja ļoti plaŗu papīra veidu klāstu, tostarp smalku zīdpapīru...

Varētu jau arī zīdpapīru, bet šobrīd ir aktuāli raŗot, lai nopelnītu. Un peļņai jau neraŗo ietinamo papīru vien, – ir daŗādi

intervijā, varbūt pēc gada, cērams, varēŗu stāstīt par panākumiem.

Līgatnes papīrfabrika ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis, papīrfabrikas ciemats – unikāls Eiropas līmeņa tūrisma galamērķis, kas 2011. gada rudenī saņēma nozīmīgo Eiropas Tūrisma foruma balvu. Kā sadzīvojat ar šo kultūrvēsturisko statusu?

Protams, ar to ir jāsadzīvo, un tas uzņēmējdarbībai uzliek papildu pienākumus. Taču, lai piesaistītu investorus, nevar rādīt gruveŗus, tāpēc mēģinām sakārtot to, kas gadu gaitā ir pazudis. Esam lūguŗi padomu Latvijas Arhitektūras pārvaldei, pie kuŗas ieradās komisija, kas izvērtēja mūsu vēsturiskās celtnes un deva norādes, kā tās turpmāk uzturamas. Īstenībā – normālam uzņēmējam ir jāprot cienīt to vidi, kuŗā norit uzņēmējdarbība. Pricējos, ka labi varam sadarboties ar vietējo pašvaldību, kuŗu arī interesē papīrfabrika kā tūrisma objekts. Tūristu nāc tūkstoŗiem, un mums jāraugās, lai nebūtu kauns no apmeklētājiem.

Kuplā skaitā uz papīrfabriku brauc skolēni. Viņiem ir interesanti vērot raŗoŗanas procesus. Un viņi ir tā istā auditorija, kam iemācīt „zaŗo domāšanu” – Līgatnē papīru raŗo no makulatūras, to pārstrādādot. Netiek izcirsti meŗi, ne piesārņota vide.



Oļesja Dreimane



Mūsu redakcijas administrātoŗe Solvita arī dzīvo zaļi



papīra veidi, sākot ar rakstāmpapīru un akvareļu papīru, beidzot ar „kraftpapīru” iepirkumu maiŗiem. Jāuzlabo tā paŗa rakstāmpapīra kvalitāte, kas šobrīd ir - lai arī ekoloģisks produkts - ne seviŗķi pievilcīgs.

Es jums negribu piekrist – mēs redakcijā izmantojam tikai jūŗējo, un, lai gan tas ir tāds pelēcīgs, tomēr ir zināms „ŗiks”, kā man, starp citu, norādīja banks darbinieki.

Un tomēr „ŗiku” novērtē tikai noteikts klientu loks, bet mums vajag plaŗāku tirgu, vismaz Baltijas apjomā.

Kā veicas ar eksportu?

Ar eksportu klājas labi – 80% no mūsu produkcijas aiziet eksportam, galvenokārt uz Krieviju un Ukrainu. Pēc pēdējo trīs gadu pieredzes sadarbība ar Ukrainu, jāatzīst, ir veiksmīgāka nekā Eiropas virzienā. Mums ir jāsadala riski, un šobrīd Eiropas tirgus nav īsti piemērots. Bet ir jāvirzās arī turp pa solītiem vien. Nākamajā

Izmantotais papīra tiek savākts un pārstrādāts ekoloģiski draudzīgos procesos. Bērni to stāsta vecākiem un ne tikai stāsta – „iemāca” vecākus pareizi apieties ar papīru kā otrreizēju izejvielu. Līdz ar to – dzīvot „zaļi”.

Jā, „zaļā” filozofija šobrīd ir moderna, un tas ir ļoti labi. Jo tas, kas ir moderns, laika gaitā kļūst par dzīves nepiecieŗamību.

Arī mūsu redakcija ir iesaistījusies šai „zaļajā” kustībā – lielās kartona kārbās, kas izskatās gluŗi dekoratīvas, metam iekŗā izlietotos manuskriptus, avīzes sagataves un citu makulatūru. Kad kārbas pilnas, atbrauc Līgatnes papīrfabrikas busiņš un tās iztukŗo. Ļoti vienkārŗi. Un ļoti moderni. Bet pats galvenais – ir apziņa, ka līdzdarbojamies Latvijas „zaļajā” industrijā.

Līgatnes papīrfabrikā ciemojās **Līgita Kovtuna**, foto **Imants Urtāns**

Likteņdārzam veltīts labdarības sarīkojums

Likteņdārza īstenotājs – „Kokneses fonds” sadarbībā ar Latvijas Nacionālo operu 2012. gada 20. martā aicina uz **Likteņdārzam veltītu labdarības sarīkojumu – koncertu „Latviešu mūzikas dārzs” un mākslas darbu izsolī.** Fonds ir iecerējis šādus notikumus martā rīkot katru gadu – līdz pat 2018. gadam – ar mērķi veidot to par vienu no nozīmīgākajiem Latvijas notikumiem mākslā un kultūrā, uzaicinot uzstāties Latvijā un ārzemēs atzītus Latvijas mūziķus, izsolē piedalīties izcilākos Latvijas un nākotnē – arī ārzemju – māksliniekus. Izsolēm tiks meklēti arī izcilu Latvijas kultūras cilvēku darbu uzmetumi, skices, tādējādi aktualizējot viņu

vārdus un veicinot interesi par viņu darbību. Šo kultūras sarīkojumu kopuma virsvērtība ir to labdarības raksturs.

2012. gada 20. martā **Likteņdārzam** veltītajā labdarības koncertā „Latviešu mūzikas dārzs” LNO Lielajā zālē skanēs Jāņa Mediņa un Artura Maskata darbi. Koncerts ir veltījums **Likteņdārzam**, jo tajā iesaistītie mākslinieki ir piekrituši uzstāties bez atlīdzības – savu darbu šajā pasākumā **Likteņdārzam** ziedos pianists Reinis Zariņš, Latvijas Radio koris, LNO mākslinieciskais vadītājs Arturs Maskats, diriģenti Modests Pitrens un Andris Veismanis, režisore Elita Bukovska, kā arī Fonda dibinātājs, LNO galvenais scenogrāfs Andris Freibergs.

Pēc koncerta plānota labdarības izsole LNO Jaunajā zālē. Savu darbu izsoles darbu atlasē un vadībā ziedo viens no lielākajiem mākslas kolekcionāriem Latvijā – Guntis Belēvičs. Plānots, ka divas nedēļas pirms izsoles visi darbi būs apskatāmi „Rīgas galerijā”.

Biļetes uz labdarības koncertu iegādājamas „Biļešu paradīzes” kasēs un www.bilesuparadize.lv. Ienākumi no biļetēm un ziedojumi labdarības izsolē tiks ieguldīti **Likteņdārza** amfiteātra daļas būvniecības turpināšanā. Plašāka informācija par projektu – www.likteendarzs.lv.

Valda Auziņa,
„Kokneses fonda”
valdes priekšsēde

DV CV Jaunatnes nozares vadītājs



Indulis Bērziņš

Beidzot varam paziņot, ka uz nākamiem trim gadiem DV CV Jaunatnes nozari vadīs Indulis Bērziņš. Indulis ir DV Vācijā valdes priekšsēdis un DV CV valdes loceklis. Viņš dzīvo un strādā Latvijā. Beidzamā gadā Indulis digitalizējis visas sešas „Laiks, Telpa, Ļaudis” grāmatas, kas ir pieejamas timekli. Tas bija ļoti svarīgi, lai jaunieši varētu tikt pie informācijas, kas ir atrodama tikai šīs grāmatās. Pašlaik viņš šo pašu darbu veic ar „Latviešu kaņavīrs Otrā paaugļa kaņava”.

Par DV priekšnieku un organizācijas Vanadzū priekšnieci ir paziņots jau agrāk. Šai paziņojumā bija pieļauta neliela kļūda. Daugavas Vanagu organizācijā pēc vēlēšanām nepaliek kandidāti. Ja priekšnieks nespēj pabeigt savus trīs gadus, viņa vietā nāk pirmais vicepriekšnieks līdz lai-

kam, kad tiek ievēlēts jauns priekšnieks. Otrus divos amatos ievēlētie ar šo gadu stājas darbā, kad ir izvēlējušies sev vietniekus, kuri var palīdzēt un pārņemt viņu vietas, līdz tiek ievēlēti jauni.

Juris Eglītis,
DV CV sekretārs

Vērtīgas grāmatas Nacionālajai bibliotēkai

Par LNB Atbalsta biedrības mecenātes ziedojumu Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB) jau trešo gadu iegādājusies vērtīgas grāmatas un enciklopēdijas par aktuāliem tematiem. Katru gadu iepirkta grāmatas par 20 000 latu, trīs gadu laikā bibliotēkas krājums papildināts ar 736 izdevumiem.

Mecenāte savu vārdu neatklāj. Zināms vienīgi tas, ka viņa ir ārvalstīs dzīvojoša latvietē, kuŗai rūp latviešu jauniešu izglītība un Nacionālās bibliotēkas saturs.

LNB direktors Andris Vilks: *Mecenātes ziedojums ir pirmais tik liela apjoma privātpersonas ziedojums LNB krājumam, īsts mecenātisma paraugs. Tas ir bijis ārkārtīgi nozīmīgs atbalsts šajos trīs gados, kad pašas bibliotēkas iespējas iegādāties kvalitatīvu nozaŗu literatūru ir ievērojami samazinājušās.*

LNB Atbalsta biedrības valdes priekšsēde Undīne Būde: *Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrībai ir vēl kāda priecīga ziņa: mecenāte, kuŗa pirms trīs gadiem ziedoja 60 000 latu Nacionālās bibliotēkas krājumam, nolēmusi arī turpmāk palīdzēt bibliotēkai pilnveidot tās krājumu. Nododu jums mecenātes 25 000 latu ziedojumu, lai grāmatu un vērtīgo izdevumu iepirkumus bibliotēka varētu turpināt arī šajā gadā. Sakām lielu paldies mecenātei par*



ziedojumu, kas palīdz Nacionālajai bibliotēkai kļūt vēl bagātākai un tās lasītājiem piekļūt kvalitatīvai, vērtīgai un aktuālai informācijai.

Šogad, iepērkot vairāk nekā 300 grāmatu, īpaša uzmanība pievērsta 20. gs. vēsturei, izglītībai un paidagoģijai. Iegādātas pēdējo gadu publikācijas Rietumeiropā un ASV par Austrumeiropas un padomju perioda vēsturi, sadzīvi, kultūru, kā arī atzītu teorētiku un praktiķu jaunākās grāmatas par inovatīvu pieeju mācību procesā.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, bibliotēkas krājumu papildinās arī grāmatas par Latvijā un

pasaulē ļoti aktuālu tematiku: vides problēmām, enerģētiku, ekoloģisko būvniecību un dizainu, ekonomikas un sabiedrības ilgtspējīgu attīstību, inovācijām, valsts lomu ekonomikā. Iegādātas 50 grāmatas ar Latvijas zinātnieku publikācijām, pētījumiem, kuŗos iekļauts arī materiāls par Baltijas valstīm un Latviju.

Vairāki vērtīgi izdevumi papildinājuši arī citas LNB nozaŗu kolekcijas: juridiskās un tiesību zinātnes, bibliotēkzinātne, politika un socioloģija, valodniecība, filozofija, starpnozaŗu tematika.

Starp nozīmīgākajiem jaunieguvumiem ir vairākas enciklopēdijas: par mārketingu, vides ve-

selību un reliģiju.

Mecenātes ziedojums ļāvis LNB iegādāties arī divus kultūrvēsturiski nozīmīgus Retumu izdevumus: latgāliešu pirmā dzejnieka un Latgales grāmatu pārakstītāja Andriņa Jūrdža (1845-1925) rokraksta grāmatu un retu 19. gs. sākumā Kurzemes zemnieku pašrocīgi darinātu ādas iesējumu ar misiņa apkalumiem „Dziesmu un lūgšanu grāmata ...”.

Ar mecenāta dāvinājumu ikvienam interesentam būs iespējams iepazīties izstādē „Zināšanām un ilgtspējīgai attīstībai: Mecenāta dāvinājums Latvijas Nacionālajai bibliotēkai (III)”. Izstāde atvērta no 8. februāŗa līdz 6. martam Jaunākās literatūras lasītavā – izstādē K. Barona ielā 14.

Aicinām ikvienu atbalstīt Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības labdarības projektu „Atbalsts LNB krājumam” un palīdzēt bibliotēkai iegādāties vērtīgus un aktuālus izdevumus. Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība un Kultūras ministrija ir noslēgušas vienošanos, ka ikviena ziedotāja vārds tiks iemūžināts *Gaismas pilī*.

Atbilstīgi ziedojuma summai ziedotāja vārds tiks iemūžināts plāksnītē pie jaunās bibliotēkas krēsla, galda, plaukta vai auditorijas.

Ziedojuma apjoms atbilst šādiem iemūžināšanas veidiem:

- **Łs 1-100** – ziedotāja vārds

īpašā Ziedotāju grāmatā;

- **Łs 100** – ziedotāja vārds lielā sienas plāksnē *Gaismas pils* vestibulā;

- **Łs 300** – ziedotāja vārds uz plāksnītes pie krēsla;

- **Łs 500** – ziedotāja vārds uz plāksnītes pie galda lasītavā;

- **Łs 1000** – ziedotāja vārds uz plāksnītes pie plaukta lasītavā;

- **Łs 50 000 un vairāk** – ziedotājs iegūs tiesības uz īpašas pateicības zīmes izvietojšanu *Gaismas pils* auditorijās vai stāvos.

Ziedot iespējams:

- **ar kredītkarti** www.gaisma.lv

- **nosūtīt čekus:** Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrībai, Tērbatas iela 75, Rīga, LV1001, Latvija

- **Biedrība:** Tērbatas ielā 75, 4. stāvā, 404. kab.

- **bankā**

Beneficiary: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība
Registration Nr.: 50008034971
Account Nr. : LV84HABA-0551006763188

Beneficiary's bank: Swedbank
Address: Balasta dambis 1a, Rīga, Latvia

SWIFT code: HABALV22

Korespondentbanka ASV
DEUTSCHE BANK TRUST COMPANY AMERICAS,
New York ABA/FW: 021001033
Papildu informācija:

Olita Pričina-Voitika

67296433

olita@gaisma.lv

MUMS RAKSTA

Arī krieviem jābalso PRET

Nepietiek, ka tikai latvieši balso PRET krievu valodu kā otru valsts valodu Latvijā, arī Latvijas krievi jāpierunā balsot PRET. Noteikti jānoraida ideja, ka krievu valoda Latvijā varētu būt valsts valoda. Kaut ko tādu iedomāties var tikai nejēgas. Latvijas neatkarība tiek apdraudēta, ja politiķi, piemēram, Rīgas pilsētas galva Nils Ušakovs, atklāti atbalsta krievu valodu kā otru valsts valodu.

Latvija ir brīva, neatkarīga valsts ar demokrātisku valsts iekārtu,

jo latviešu tautas griba atjaunot neatkarību bija tik stipra, ka tā 50 gadus spēja izturēt krievu okupāciju. Latviešu tauta 1990. gadā atjaunoja neatkarīgu Latvijas valsti, veicinot padomju imperijas sabrukumu un arī krievus atbrīvojot no Padomju Savienības jūga. Ja Latvijā nebūtu latviešu tautas ar savu valodu un kultūru, tad tagad te būtu Krievija, ne demokrātiska Latvijas valsts, kas ir arī Eiropas Savienības dalībvalsts. Atbilde krievu šovinistiem, kuŗi apgalvo, ka

krievu tiesības neatkarīgā Latvijā ir ierobežotas, ir vienkārša: viņiem ir iespēja dzīvot Krievijā, ja vēlas. Latvijā notiek neskaitāmi sarīkojumi krieviem. Pats esmu vairākos tādos sarīkojumos piedalījies un nebūt nebiju vienīgais latvietis. Latvieši atbalsta šādus sarīkojumus, un tajos nebūtu vairāk apmeklētāju, ja krievu valodai būtu oficiāls valsts valodas statuss. Tas pats attiecas uz uzņēmējdarbību, kuŗā krievi ir sevišķi aktīvi. Latviešu valodas – vienīgās valsts valodas sta-

tuss neierobežo nevienas minoritātes tautības censonā iespējas veidot sekmīgu uzņēmumu vai citādi atrast savu laimi Latvijā.

Neviena interesēs nav pārvērst Latviju par mazo Krieviju, jo tādējādi zustu Latvijas neatkarība un, iespējams, Latvija vairs nebūtu Eiropas Savienības dalībvalsts. Taču jaunākais būtu, ja kašķēšanās par valsts valodu un berze starp tautībām turpinātos. Tas fragmentētu Latvijas politiku, un Latvijā nekad nesa-

snieltu Eiropas limeni.

Balsošana 18. februāri būs ne tikai par valsts valodu, bet gan par to, vai Latvija būs vienota un sekmīga jeb vai sašķelta un nabadzīga valsts.

Krievu izcelsmes Latvijas pašvalstniekiem jābalso PRET krievu valodu. Ikvienam, kam draugs ir kāds Latvijas krievs, šis draugs jāpārliedzina 18. februāri balsot PRET krievu valodu kā otru Latvijas valsts valodu.

Vidvuds Beldavs

NOVADU ZIŅAS

2012. gada putns, kukainis, dzīvnieks, augs, sēne ...

Ik gadu Latvijā tiek noteikts Gada dzīvnieks, putns, kukainis, augs, lai pievērstu sabiedrības uzmanību retajām sugām, to izplatībai un aizsardzībai.

Ornitoloģijas biedrība 2012. gadā par Gada putnu izvēlējusi jūras ērgli (*Haliaeetus albicilla*), kas ir lielākais Latvijā ligzdojošais plēsīgais putns, informē biedrības valdes priekšsēdis Viesturs Ķerus. Biedrība šogad cer uzzināt vairāk par šīs plēsīgo putnu sugas izplatību Latvijā, tāpēc aicina dabas draugus par atrastām jūras ērgļu ligzdām ziņot tīmeklī www.dabasdati.lv un sekot līdzi jaunumiem Igaunijas-Latvijas programmas financētā projektā „Ērgli pāri robežām”, ko īsteno Latvijas Dabas fonds sadarbībā ar Igaunijas Ornitoloģijas biedrību.

Latvijas Malakologu biedrība par Gada gliemi izvēlējusi sarkano kailgliemezi (*Arion rufus*), kas Latvijā ir reti sastopams. Tas ir viens no lielākajiem gliemežiem - gaņums 10 - 15 centimetri, krāsa - no oranžas līdz ogļu melnumam. Latvijas sarkanais kailgliemezis ārēji ir ļoti līdzīgs agresīvajam Spānijas kailgliemežim (*Arion lusitanicus*), kur tas parādās, izzūd vietējais sarkanais kailgliemezis. Spānijas gliemezis apgūst jaunas teritorijas, pieķeroties pie automobiļiem, vai atceļo ar stādiem un ātri pielāgojas

jauniem apstākļiem. Tie atrasti Latvijā pie Talsiem. Nespeciālistiem šīs abas sugas ārēji gandrīz nav atšķiramas, vienīgi anatomski tie ir dažādi.

Latvijas Entomoloģijas biedrība par Gada kukaini izvēlējusi spožo skudru (*Lasius fuliginosus*) un par Gada bezmugurkaulnieku - parasto krūmsūkli (*Spongilla lacustris*). Nominācijas mērķis ir pievērst uzmanību spožajai skudrai, kas apdzīvo vecus kokus, un dobumainiem kociem kā dabas vērtībai. Spožās skudras ir viscaur melnas, ķermeņa vir-



2012. gada augs - meža vizbulis

Foto: Botaniķu biedrība

sma spīdīga, no tā cēlies latviskais nosaukums. Pārsvārā apdzīvo lapu kokus, visbiežāk ozolus un liepas. Suga ir aizsargājama, iekļauta 2000. gada Ministru kabineta īpaši aizsargājamo sugu sarakstā. Nominēt krūmsūkli rosinājusi vēlme iepazīstināt cilvēkus ar neparasto bezmugurkaulnieku tipu, ko līdz pat 1765. gadam zinātnieki piešķaitījuši pie augu valsts. Sūkli Latvijā ir samērā maz pētīta dzīvnieku grupa. Sūkļu tips pasaulē aptver apmēram 9000 sugu, kas galvenokārt apdzīvo jūras, un tikai nedaudzas mīt saldūdeņos. Latvijā sūkli sastopami saldūdeņos un lielo upju grīvās, Konstatētas piecas sugas.

Latvijas Dabas muzejs par Gada dzīvnieku izvēlējis gludeno čūsku (*Coronella austriaca*), kas ir Latvijā reti sastopams zalkšu dzimtas rāpulis. Par gludeno čūsku šo rāpuli sauc tāpēc, ka tā muguras zvīņas ir gludas. Īpašā gludenās čūskas pazīme ir "kronītis" jeb tumšas svītras abpus galvas. Cilvēkam šī čūska nav bīstama, jo nav indīga. Turklāt gludenās čūskas zobiņi ir tik sīki, ka cilvēka ādu tie nespēj ievainot. Gludenā čūska ir sastopama visā Eiropā, bet Latvijā ļoti reti, jo šeit ir tās areāla ziemeļu robeža. Gludenā čūska iekļauta Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā, Latvijas Sarkanajā grā-



Foto: Uģis Piterāns

2012. gada putns – jūras ērglis

matā, Eiropas apdraudēto abinieku un rāpuļu direktīvā un Bernes konvencijā.

Latvijas Botaniķu biedrība par Gada augu izvēlējusi meža vizbuli (*Anemone sylvestris*). Tautā balto puķi labāk pazīst kā Daugavas vizbuli jeb Daugavas anemoni, jo tās izplatība ir tieši Daugavas ielejā. Suga ir iekļauta gan Latvijas, gan arī Baltijas reģiona Sarkanajā grāmatā. Ziņas par meža vizbuli atradnēm biedrība lūdz ievietot tīmeklī dabasdati.lv.

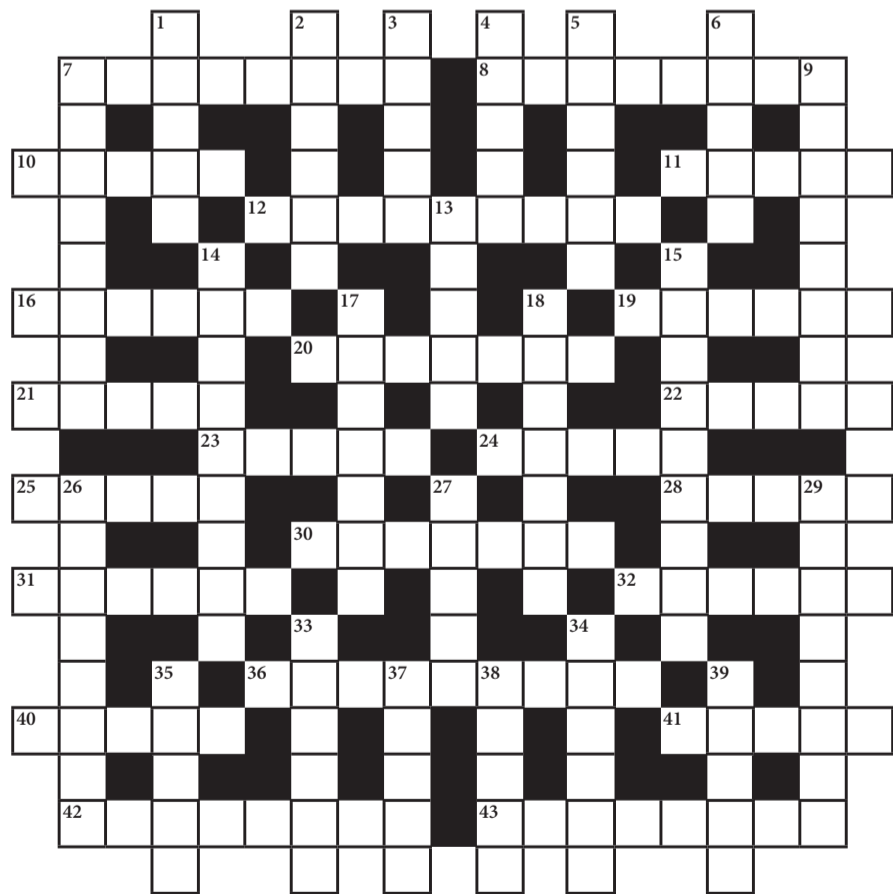
Latvijas Mikologu biedrība par Gada sēni izvēlējusi vēdekļa

sārtaini (*Rhodotus palmatus*), kas ir ļoti reta un krāšņa sēne un aug uz viksnas un gobas koksnes vēlā rudenī. Tās krāsa ir no rožainas līdz spilgti sārtai, oranžai. 1785. gadā šo sēņu sugu pirmo reizi aprakstījis (ar nosaukumu *Agaricus palmatus*) franču zinātnieks Džons Bujārs. Šobrīd tā ir vienīgā savas ģints (*Rhodotus*) pārstāve. Sēne sastopama Ziemeļamerikā, Ziemeļāfrikā, Eiropā un Āzijā, bet visur tiek atzīta par ļoti retu. Tā ir iekļauta Eiropas valstu Sarkanajā grāmatā un apdraudēto sugu sarakstā.

Valija Berkina

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Kārlis Pētersons



Līmeniski. 7. Katrs atsevišķs noteikums līgumā. 8. Valsts Ziemeļāfrikā. 10. Balandu dzimtas augs. 11. Novada centrs Latvijā. 12. Iedomāta līnija, kas iet caur Zemes ģeogrāfiskajiem poliem. 16. Priekštecis. 19. Grāmatas nosaukums. 20. Debess ķermeņi. 21. Valsts galvaspilsēta Eiropā. 22. Apgaismojuma mērvienība. 23. Mīksts minerāls. 24. Daiļlīdētūras pamatveids. 25. Pūša-

mais mūzikas instruments. 28. Novēcojis kukurūzas nosaukums. 30. Noteikti, stingri. 31. Latviešu aktrise (1893-1970). 32. Telpa lidaparātu novietošanai un remontam. 36. Optiska ierīce novērošanai no aizsega. 40. Navigācijas orientieri. 41. Zvejas rīks. 42. Indīgs magoņu dzimtas augs. 43. Materiāli nodrošinātas.

Stateniski. 1. Patiess, neizdo-

māts atgadījums. 2. Apavi. 3. Novada centrs Latvijā. 4. Policistu gumijas nūjas. 5. Vīrieša vārds (janv.). 6. Skeleta kauli. 7. Rožu dzimtas krūms. 9. Latviešu dzejnieks (1850-1879). 13. Laikraksts Latvijā. 14. Nepietiekami sagatavots mākslinieks. 15. Prīmulu dzimtas augs. 17. Bute. 18. Latviešu rakstniece (1885-1976). 26. Viegla pagaidu celtne izrādēm (piem., gadatirgos). 27. Ungāru komponists, pianists virtuozs (1811-1886). 29. Ķīmijā – pretstats „skābs”. 33. Dāvanas. 34. Sengrieķu pilsētvalsts. 35. Sala Tirēnu jūrā. 37. Vidēji lieli vistveidīgie. 38. Politikas virziens. 39. Strinkšķināmais mūzikas instruments.

Krustvārdu mīklas

(BL Nr. 7) atrisinājums

Līmeniski. 1. Kaviārs. 4. Platīns. 7. Sietla. 8. Oskars. 11. Nante. 12. Asaņi. 13. Irbes. 16. Satīns. 17. Aukles. 18. Tūristi. 19. Eja. 20. Mīt.

22. Baobabi. 25. Stalta. 26. Nūtons. 28. Īstas. 30. Liess. 32. Kūtri. 33. Salaca. 34. Klauns. 35. Atvases. 36. Skaists.

Stateniski. 1. Kūlenis. 2. Ābece. 3. Salna. 4. Posmi. 5. Akači. 6. Skausts. 7. Sonāta. 9. Sabile. 10. Maldi. 14. Istabas. 15. Kaimiņi. 21. Vantis. 23. Bēres. 24. Tortes. 25. Spīgana. 27. Stirnas. 29. Salts. 30. Locis. 31. Silis. 32. Krusa.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Daugavpils vēsturiskajā centrā svinīgi atklāja atjaunoto pilsētas pašvaldības policijas ēku, kas celta tālajā 1880. gadā un ir arhitektūras piemineklis. Celtniecības darbu kopējās izmaksas ir 1 913 360 latu: Ls 1 626 356 sedza Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Ls 57 400 – valsts budžets un Ls 229 600 – pilsētas dome.

Liepājas pilsētas dome 7. februārī Rīgā, Lielajā ģildē, iepazīstināja interesentus ar jaunās koncertzāles „Lielais Dzintars” maketu, ko projektējis austriešu arhitekts Folkers Ģinke (*Volker Giencke*). Pēc tam notika Liepājas Simfoniskā orķestra koncerts.

Liepājas universitāte saņēmusi ziedojumu no Vācijas apvienības Children for a better World e.V. un no organizācijas *Hilfe for Kinder e.V.*, kuŗa mērķis ir atbalstīt un attīstīt maģistra studiju programmu „Mūzikas terapija”, lai studentiem segtu līdz 50 % studiju maksas pirmajā studiju gadā.

Strenču novada dome no šā mācību gada 2. semestra maksās ikmēneša stipendiju ne tikai novada vidusskolas 10. - 12. klases skolēniem, kā tas bijis līdz šim, bet arī 9. klases skolēniem, kuŗu vidējā atzīme būs augstāka par 7,5 ballēm.

Valmierā, rekonstruējot bijušās sabiedriskās pirts ēku, 19 mēnešu laikā Mūzikas skola iegūs jaunas, mūsdienīgas telpas ar labiekārtotu teritoriju. Šobrīd skola atrodas četrās ēkās dažādās pilsētas vietās. Projekta kopējās izmaksas ir 1 367 450 latu - 826 000 latu (60,4 %) financēs no Eiropas Reģionālā attīstības fonda.

Alūksnē 23. martā notiks ceturrtā reģionālā zinātniskā konference „Latviešu pēdas Sibīrijā un Tālajos Austrumos”. Konference veltīta diviem latviešu tautai traģiskiem datumiem - 1941. gada 14. jūnijam un 1949. gada 25. martam, to rīko vairāku novadu pašvaldības un politiski represēto apvienību nodaļas.

Latvijas Zaļais punkts, vides reklāmas operātors JCDecaux Latvija, reklāmas aģentūra !MOOZ un Gētes institūts Rīgā rīko plakātu konkursu 7.-12. klašu skolēniem „Neizmet. Šķiro!”. Lai piedalītos konkursā, Zaļā punkta birojam jānosūta paša veidots plakāts, kas populārizē videi draudzīgu dzīvesveidu. Labākos darbus šovasar izstādīs vides reklāmas stendos vairākās Latvijas pilsētās.

Rucavas novada Papes pļāvās pērn piedzimuši 11 savvaļas zirgu kumēļi un 20 taurgovju teliņi. Papes pļāvās tagad ganās aptuveni 200 taurgovju un savvaļas zirgu. Papes ezera apkārtnē bija Latvijā pirmā, kur Pasaulē dabas fonda dabiskās ganišanas projektā 1999. gadā tika ievesti pirmie 18 savvaļas zirgi, lai demonstrētu lielo zālējādu nozīmi dabā un populārizētu videi draudzīgus atklātas ainavas atjaunošanas un saglabāšanas paņēmienus.

Īsiņas sagatavojusi Valija Berkina

(Turpināts no 2. lpp.)

Draudzīgā aicinājuma atcere Mūsmājās

Apvienotās Nācijas 1959. gadu pasludināja par Pasaules bēgļu gadu, un Džoise tika iesaistīta tās Nacionālā izpildkomitejā. 1963. gadā, kad Okendenā jau bija izmitināti dienvidslavu bēgļi, Džoise aizbrauca uz Indiju, kur noorganizēja bērnu namu Tibetas bēgļiem. 1968. gadā viņa izkārtāja palīdzību čehu bēgļu bērniem, gadu vēlāk arī bērniem no Rietumafrikas. 1971. gadā Džoise atvēra bērnu namu Saigonā, Vietnamā, bet 1972. gadā sniedza palīdzību bērniem Čīlē un Abesīnijā.

Sarmīte kopā ar Džoisi bijusi daudzās šausmīgās vietās pasaulē un redzējusi lielus grūtumus un nelaiemes. Viņas nakšņojušas

valdnieku pilīs, muižās, gulējušas arī automašīnā. Sagatavojušas un ar mazo automašīnu nogādājušas daudzus mielastus sarīkojumiem un arī citur, kur tas bijis nepieciešams. Sarmīte nakti pavadījusi zālājā pie Anglijas vēstniecības Beļģijā, gaidot pases lietas izkārtotāšanu. Viņa piedalījies daudz māju krāsošanā. Tā kā pašai citas mājas tai laikā nebija, Okendena Sarmītei bija dzīves centrs un atbalsta punkts. Arī visu savu brīvo laiku viņa pavadījusi Okendenā, izpalīdzot neorganizēto jauniešu dzīves vadīšanā, lai vieglāk būtu trim skolotājiem. Sarmīte Okendenā nosvinējusi savu saderināšanos, kāzas, un tur arī kristītas abas

viņas meitas. Tāpēc viņai - vienai no "vecākām māsām" - Okendena ir pasaules centrs, kur pieredzēts tik daudz laba un arī grūtumu, toties paplašinājies uzskats par dzīvi, kas notiek "abās pusēs". 1982. gadā, būdama viena no "vecākām māsām", viņa bijusi klāt, kad Bukinghams pili karaliene Elizabete II par nopelniem apbalvoja Džoisi Piersi ar Britu Imperijas medaļu, dzirdami piebilzdamā: "Es nekad vēl neesmu apbalvojusi neprecētu sievieti, kuŗai ir tik daudz bērnu."

Sarmītes piedzīvotais ir jo cieši saistīts ar Herberta Morisona Draudzīgo aicinājumu tautai atsaukties un palīdzēt mazāk lai-

mīgiem, bez savas vainas trūkumā nonākušiem. Šis stāsts notika citā zemē, taču tas nav mazāk nozīmīgs, kaut arī aicinātājs šoreiz nebija Kārlis Ulmanis, - lai latviešu tauta sniegtu atbalstu savai pirmajai skolai...

Sarmītei pasniedza ziedus, un klātesošo aplausi negribēja rimties pat tad, kad priekšsēdis Ž. Mūsiņš aicināja visus pie tases kafijas un čaklu, izpalīdzīgu roku sarūpētām uzkodām. Laiks pagāja ātri, pārrunājot dzirdēto, tomēr beigās bija pienācis šķiršanās brīdis. Liels un sirsnīgs paldies Sarmītei par brīnišķīgo stāstu!

Ž. R. M.

MUMS RAKSTA

Kas tie tādi – „krievvalodīgie”?

Es nesaprotu pašu jēdzienu - "krievvalodīgie" - to cilvēku apzīmēšanai, kuŗu dzimtā vai sadzīvē lietotā valoda ir krievu valoda. Vai tad tāpēc, ka mana dzimtā valoda ir latviešu valoda, es būtu ieskaitāms kaut kādā "latviešvalodīgo" kategorijā? Taču ne! Es esmu dzimis latvietis, dzīvoju un arī nomiršu, būdams latvietis, bet ne "latviešvalodīgais".

Nācija, tauta, tautība ir vēsturiski izveidojušas cilvēku sabiedrības formas, kam raksturīga vispārējā nacionālā gan valodas, gan etnopsīchiskās struktūras, kultūras, nosaukuma, nacionālās psiholoģijas un nacionālās pašapziņas kopība. Nācijai, tautai ir kopīga vēsture, kopīgi mērķi, ideāli, svētumi un ticējumi, bieži vien arī kopīga reliģija. Un, protams, arī sava vēsturiski izveidojusies teritorija un, visbiežāk, sava valsts. Un jebkuŗa individa piederība pie kādas tautas ir pašsaprotama, jo katram taču ir vai ir bijuši vecāki, vecvecāki vai vēl tālāki senči, kas piederīgi pie noteiktas tautības. Kāpēc gan šie senči, sava izcelsme, savas saknes būtu jānoliedz un jāiesaistās kaut kādā pārnacionālā struktūrā, kuŗa vienojošais elements ir tikai krievu valoda?

Bet varbūt viņi ir tie, kuŗus Pēteris Pirmais raksturoja kā "ļaudis bez cilts un dzimtas, klaiņojošus starp sētām"? Un pavēlēja tādus "klaiņotājus iekalt dzelžos un sūtīt uz Sanktpēterburgu pāļus purvā dzīt". Var jau būt?...

Un ja vēl viņu valoda būtu Puškina vai Ļermontova valoda! Visbiežāk saskarsmē ar "krievvalodīgajiem" mēs gan dzirdam ļoti ierobežotu krievu valodas krājumu, kas bagātīgi "sapiparots" ar tā dēvētajiem "mātes vārdiem", vieglas uzvedības dāmu un cilvēka intimo ķermeņa daļu pieminēšanu...

Savulaik Staļina mērķis bija visu tautību nacionālo īpatnību nonivelēšana, to inteliģences izskaušana, veselu tautu piespiedu pārvietošana, ekonomiska migrācija un vienveidīgas pelēkas

masas - padomju tautas izveidošana uz vienas - krievu tautas un vienas - krievu valodas bāzes.

Bet kāpēc gan šodien, kad tam nav nekādu - ne politisku, ne ekonomisku iemeslu, polis negrib būt polis, ukrainis negrib būt ukrainis, kāpēc ebrejiem jāizliekas par krievu un visiem kopā - par "krievvalodīgajiem", tā noliedzot savas saknes, savu izcelšanos, savu vēsturi, savu kultūru, savu valodu?

Mēdz teikt, ka "atgriezts ķeceris kļūstot par viscītīgāko katoli". Novērojot mūsu "krievvalodīgo" runasvirus, šis teiciens apstiprinās: viskaismigāk par "krievvalodīgo" tiesībām, par viņu "apspiešanu" un par otras (krievu) valsts valodas nepieciešamību Latvijā uzstājas tieši tie, kuŗiem ar krievu tautu vispār nav nekā etniski kopīga.

Pašreizējā vispārējās globalizācijas laikmetā, kad pa pasauli pārvietojas gan lielas cilvēku masas, gan viņu miljardiem liele kapitāli, būtu nereāli sagaidīt, ka katra tauta kompakti dzīvos tikai savā vēsturiski izveidotajā teritorijā, savā valstī.

Taču jebkuŗam vienai kādas tautas pārstāvim, atrodoties un vēl jo vairāk ilgstoši dzīvojot citas tautas vēsturiskajā teritorijā un valstī, ir jāievēro un jācieņa tās valoda, kultūra, nacionālās īpašības un apziņa. Ir sakāmvārds: "Nelien svešā klosterī ar saviem pātarjiem!" Un šie savi "pātarji" konkrētajā gadījumā ir prasība pēc mūsu Satversmes grozīšanas un, protams, ne jau ukraiņu, ne poļu, ne ebreju, bet tikai un vienīgi pēc krievu valodas kā dominējošās valsts valodas noteikšanas Latvijā.

Nav iespējams cilvēkam būt internacionālistam, ja viņš nav arī nacionālists. Nav iespējams cienīt citas tautas, ja neciena pats savējo. Un, ja tu necieni tautu, kuŗas vidū un kuŗas valstī tu dzīvo, velti gaidīt, lai kāds cieniņu tevi un tavu tautu un vēl jo vairāk - mistisko pārnacionālo veidojumu "krievvalodīgie"!

E. V. Upelnieks



Mūžībā aizgājis mūsu mīlais

LEONS RENCIS

Dzimis Vildogas pagastā 1924. gada 30. jūlijā, miris Leamington Spa 2012. gada 7. februārī

Dziļās sērās
sievā, Rasma, Sofia
un radi Latvijā

*Gaisma, kas cilvēkā dzīvo,
Siltums, ko izstaro sirds -
Tas nepazūd, tas paliek un mirdz.*



Aizsaulē aizsaukts
mūsu ilggadējais ģimenes draugs

LEONS RENCIS

Dzimis Vildogas pagastā 1924. gada 30. jūlijā, miris Lemingtonā, Anglijā, 2012. gada 7. februārī

Sirsnībā viņu pieminēs
Astrīda un Tonijs D-Afrikā
Anda un Pērs Norvēģijā

SLA „MADONAS POLIGRAFISTIS”

ir pazīstama kā viena no senākajām tipogrāfijām Vidzemē. Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila tipogrāfiju – drukājam avīzes, veidlapas, brošūras, kalendārus. Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam grāmatu ražošanai gan cietajos vākos, gan termolīmētām grāmatām mīkstajos vākos. Tipogrāfija nodrošina ar darbu Madonas pilsētas un tās rajona 70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt to, kas apsolīts klientam. Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta „Brīvā Latvija” redakciju!

Gaidīsim pasūtījumus arī no Jums!

Mūsu adrese: Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tālr. +371 64822742

e-pasts: pasutijumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs: K. Valdemāra iela 106/108, Rīga, LV-1013, Tālr. +371 67315026

e-pasts: madpolriga@madpol.lv

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,78 par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: LS 0,39 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: LS 28,60

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2

Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts, iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Izdevēji: Brīvās Latvijas izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010

Tālr. (redakcijā) +371 67326761, +371 29439423, Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: "Straumēni", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā: Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE. Tālr. 01162431322, fakss 01162433312. e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar 2010. gada 1. jūliju:

Lielbritānijā: 6 mēnešiem €60; 12 mēnešiem €110. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija.

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650.-; 12 mēneši Kr 1240.-. Naudas pārvedumi: Lettiska Hjälpkommitten, Brīvā Latvija (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Postgiro 11 47 46 - 1). Tālr. un fakss 08 - 214425.

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. - 130 eiro; 6 mēn. - 70 eiro; 3 mēn. - 40 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā £3 par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) €35. Zviedrijā - 500 kr. Komerciālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, inīcijām vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper

published by the Latvian Publishers Association, Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespiests: SLA Madonas Poligrafists

SPORTS

Martins Dukurs izcīna Pasaules kausu

Latvijas skeletonists Martins Dukurs trešo gadu pēc kārtas izcīnīja Pasaules kausu, Kalgari trasē uzvarot arī pēdējā posma sacensībās. Tomass Dukurs pēdējā posmā bija ceturtais, taču ar to pietika, lai arī sezonas nobeigumā viņš kāptu uz goda pjedestāla, - Pasaules kausa izcīnā viņam ir trešā vieta. Tas vecākajam no brāļiem Dukuriem ir labākais sasniegums karjērā.

Martins Dukurs Pasaules kausa izcīņas sacensībās debitēja 2004. gadā, 2008. gadā sezonas kopvērtējumā bija piektais, nākamajā sezonā – sestais, pēdējās trīs sezonās viņš uzvarēja un ieguva pirmo vietu arī kopvērtējumā. Šajā sezonā Martins Dukurs no astoņiem posmiem uzvarēja septiņos.

Tomass Dukurs līdz šim ne reizi nebija ticis labāko trijniekā. Pasaules kausa izcīņas nobeigumā 2010. gadā Tomass bija ceturtais, pērn palika astotais, bet tagad iekļuva trijniekā nobeiguma kopvērtējumā.

2011./2012.gada Pasaules kausa izcīņas kopvērtējumā Marti-



Martins Dukurs

nam Dukuram ir 1751, F. Rommelam (Vācija) – 1605, Tomasam Dukuram – 1524 punkti.

Bobslejs

Latvijas bobsleja **divnieku** ekipāža ar pilotu Oskaru Melbārdi un stūmēju Jāni Strengu izcīnīja sesto vietu Kalgari trasē Kanadā Pasaules kausa izcīņas pēdējā – astotajā posmā.

Edgars Maskalāns ar pilotu Intaru Dambi pirmajā braucienā uzrādīja 17. labāko laiku, otrā braucienā ieņēma 12.vietu, bet summā tika pie dalītas 16. pozīcijas, no uzvarētāja atpaliekot 1,24 sekundes

Cetrinieku konkurencē Oskars Melbārdis, Jānis Strenga, Helvijs Lūsis un Arnis Vilka-

divu braucienā kopsummā Pasaules kausa izcīņas pēdējā posmā Kalgari trasē Kanadā izcīnīja ceturto vietu. Pasaules kausa kopvērtējumā viņa cetrinieks ierindojies piektajā vietā.

Otrs Latvijas cetrinieks - Edgars Maskalāns, Raivis Broks, Uģis Žaļims un Intars Dambis posmā izcīnīja sesto vietu un arī kopvērtējumā ieņēma sesto pozīciju.

Teniss

Deivisa kausa izcīnā Ēģiptē Latvijas tenisisti pārliecinoši pārspēja ēģiptiešus – 3:2. Vienspēles Andis Juška ar 6:3, 6:4, 1:6, 6:3 pieveica Safvatu, Ernests Gulbis ar 6:2, 6:3, 6:3 – Sabriju un ar 6:3, 6:4, 6:3 – Ēģiptes labāko tenisistu Safvatu. Dubultspēlē Deniss Pavlovs un Juška ar 7:5, 4:6, 3:6, 2:6 zaudēja Sabrijam/Safvatam.

Kamaniņas

Par četrkārtēju pasaules čempioni kamaniņu sportā Altenbergas trasē kļuva Vācijas sportiste Tatjana Hifnere, Latvijas pārstāve Maija Tiruma ierindojās 15. vietā. Tiruma jau pēc pirmā brauciena atradās 15. pozīcijā un šādu pašu rezultātu sasniedza

arī otrā nobraucienā, summā Hifnerei zaudējot 1,785 sekundes.

Maijas Tirumas jaunākā māsa Elīza pirmajā braucienā pēc sekmīga trases sākuma beigās daļā piedzīvoja kritienu. Finišu gan Elīza Tiruma spēja sasniegt, tomēr tas deva pēdējo – 25.vietu un neļāva piedalīties otrā nobraucienā.

Stafetes sacensībās Latvijas kamaniņu braucēji izcīnīja septīto vietu. Maija Tiruma, Inārs Kivlenieks, kā arī divnieks - Andris un Juris Šici distanci veica divās minūtēs un 23,293 sekundēs.

Hokejs

Ar zaudējumu Latvijas nacionālās hokeja komandas galvenā trenera posteni debitēja Kanadas speciālists Teds Nolans. Viņa vadītā izlase Eiropas Izaicinājuma kausa (EIHC) turnīrā Norvēģijā (Oslo priekšpilsētā Lorenskūgā) pirmajā spēlē ar 2:3 pēcspeles metienos zaudēja Dānijas valstsvienībai. Otrā spēlē mūsu hokejisti zaudēja Norvēģijai – 2:3, pēdējā sacensībā ar 2:1 pārspēja Francijas izlasi. Turnīrā Latvijas vienība ieguva trešo vietu.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

DIEVKALPOJUMI

Nākamais **Rīgas Evaņģeliskās draudzes dievkalpojums ar dievgaldu** notiks Rīgas Vecajā Sv. Ģertrūdes baznīcā svētdien, **19. februārī**, plkst. 15. Dievkalpojumā pateicībā pieminēsim faktu, ka Rīgas Evaņģeliskā draudze ir uzņemta LELBĀL draudžu sarakstā. Dievkalpojumā kalpos LELBĀL archib. E.E. Rozītis, viņa vietniece prāv. Lauma Zušēvica un citi garīdznieki. Gaidām arī ciemiņus no tuvienes un tālienes. Pēc dievkalpojuma kafijas galds ar līdzpaņemtajiem groziņiem. Visi mīļi lūgti un aicināti.

ANGLIJA

Nākamā **literārā pēcpusdienā "Straumēnos"** - filma "Dzejnieces Andas Līces dzīves stāsts" ceturtdien, **1. martā**, plkst. 16 kafejnīcā "Rīga". Apmeklēt lūdz "Straumēnu" vanadzies.

DVF Londonas nodaļas valde sasauca biedru pilnsapulci **26. februārī**. Reģistrēšanās plkst. 10.30, atklāšana 11.00 - DVF nama kluba telpās, Queensborough Terrace, London W2 3SH. Nodaļas valde

Notinghamas DVF nodaļas biedru pilnsapulce sestdien, **25. februārī**, plkst. 15 nodaļas namā, 1a Standhill Rd., Carlton, Nottingham NG4 1JL, tālr. 0115 987 8599, e-pasts: latviesi.ng@gmail.com.

Darba kārtība:

1. Pilnsapulces atklāšana un vadības ievēlēšana.
2. Nodaļas iepriekšējās pilnsapulces protokola pieņemšana.
3. Nodaļas valdes priekšsēža ziņojums.
4. Nodaļas vanadzies priekšnieces ziņojums.
5. Sekciju ziņojumi.
6. Revīzijas komisijas ziņojums.

7. Pārrunas par ziņojumiem un to pieņemšanu.

8. Valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas.

9. Nodaļas delegātu izraudzīšana DVF delegātu pilnsapulcei 3. un 4. martā Straumēnos.

10. Dažādi jautājumi un ierosinājumi. Ja noteiktā laikā nebūs ieradies statūtos paredzētais minimālais nodaļas biedru skaits, sapulce sāksies plkst. 15.30 un būs pilntiesīga pie jebkura biedru skaita.

DVF delegātu pilnsapulce un pulkveža Oskara Kalpaka atcere „Straumēnos” notiks **3. un 4. martā**:

Sestdien, **3. martā**, plkst. 10 DVF delegātu pilnsapulce. Plkst. 18.30 pulkveža Oskara Kalpaka atceres sarīkojums: mielasts un saviesīgs vakars.

Svētdien, **4. martā**, plkst. 10 svētdien, 11.00 – 13.00 koncerts. Koncertā piedalās vijolniece Anete Graudiņa, koncertmeistars Florians Miteija, ar akordeonu un klavierēm Edgars Čužinskis. Ieeja £7.

Apmeklēt lūdz DVF valde un „Straumēnu” saime.

Latviešu leģionāru un O. Kalpaka atceres pasākums notiks svētdien, **11. martā**, plkst. 14 DVF Halifaksas nodaļas namā, 8 Lord Street. Visi laipni aicināti.

Pavasara svētki „Straumēnos” **24. martā**: atklāšana plkst. 14, koncerts plkst. 19.30: ELVĒ koris no Īrijas, „Novadi” kamerkoris no Mansfildas, Lesteras tautasdeju kopa. Sekos balle ar Helmuta un Lienes deju mūziku. Plašāka informācija un pieteikšanās uz maltītiem un naktsmājām pie Astrīdas Balodes, tālr: 01116-2702800 e-pasts: astridbalodis@yahoo.co.uk.

Londonas kopas vanadzies sniegs DVF nama kluba telpās (72 Queensborough Terrace, London W2), otrdien, **21. februārī**, plkst. 13.30 video filmas izrādi „Pateikt un pateikties”, kurā dzejniece un publiciste Anda Līce stāsta par savu dzīvi un dzīves pieredzi. Atspirdzinājumi. Ieeja par ziedojumiem.

DIEVKALPOJUMI

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, svētdien, **26. februārī**, plkst. 14 Ciešanu laika dievkalpojums.

Rovfantā, Rovfantas dievnāmā, RH10 4NG, svētdien, **19. februārī**, plkst. 11.30 Atspīdēšanas laika dievkalpojums ar dievgaldu - Mūsu Kunga apskaidrošanas diena.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

„Mūsmājās”, Priory Hill, Wols-ton, Coventry, CV8 3ZF, svētdien, **19. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums.

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Lidsā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, Sv. Lūkas baznīcā, svētdien, **19. februārī**, plkst. 14, dievkalpojums. Svētdien, **18. martā**, plkst. 14 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce:

Varingtonā WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, **11. martā**, plkst. 20 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu.

Mančesterā, Stretford, 9 Park Road, M32 8FE, Martin-Luther-Kirche, svētdien, **1. aprīlī**, plkst. 13.30 Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Bradfordā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Vācu baznīcā,

svētdien, **19. februārī**, plkst. 11 dievkalpojums. Svētdien, **18. martā**, plkst. 11 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu.

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Berlīnē, Paula Gerharda baznīcā (Paul Gerhardt Kirche), Wisbyer Str. 7, 10439 Berlin, dievkalpojums svētdien, **19. februārī**, plkst. 14. Kalpos mācītājs Tālis Rēdmanis, pie ērģelēm Dr. Rudīte Līvmane-Lindenbeck. Pēc dievkalpojuma baznīcas sānu jomā kafijas galds ar līdzatnestiem cienasta groziņiem. Svētdien, **18. martā**, plkst. 14. Kalpos mācītājs Tālis Rēdmanis, pie ērģelēm Agita Rando. Pēc dievkalpojuma baznīcas sānu jomā kafijas galds ar atnestiem cienasta groziņiem.

Hamburgā, Sv. Pēterā baznīcā (Hauptkirche St.Petri), Bei der Petrikirche 2, 20095 Hamburg, dievkalpojums svētdien, **4. martā**, plkst. 14. Kalpos mācītājs Tālis Rēdmanis, pie ērģelēm Linda Leine. Pēc dievkalpojuma - sadraudzības pēcpusdiena baznīcas sānu joma kafejnīcā.

Esslingenā, Dienvidu baznīcā, Suedkirche, Spitalsteige 3, svētdien, **26. februārī**, plkst. 15 paredzēts dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes telpās.

Virzburgā, Deutschhauskirche, Am Schottenanger 2, sestdien, **3. martā**, plkst. 13.30 būs dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes telpās.

Štutgartē, Vecās Pils kapellā, Schlosskirche, Am Schillerplatz, svētdien, **4. martā**, plkst. 15 paredzēts dievkalpojums ar dievgaldu latviešu un vācu valodā. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafiju senās sakristejas telpās.

Ludvigshāfenā, Sv. Ludviķa

baznīcā, St. Ludwig, Bismarck- un Wredestrasse krustojumā, svētdien, **18. martā**, plkst. 15 notiks dievkalpojums. To vadīs dr. priekšniece Rasma Gundega Ieviņa. Pēc dievkalpojuma draudzes telpās azaidis groziņu veidā.

ZVIEDRIJA

Ielūgums uz vakaru ar dzejnieku JURI KRONBERGŪ. Viņš stāstīs par tulkošanu zviedru valodā, sevišķi par Nobela prēmijas laureāta dzejnieka TOMAS TRANSTRÖMER dzejas tulkojumiem. Ceturtdien, **8. martā**, plkst. 18 LR vēstniecības telpās, Odengatan 5, Stokholmā. *Stāstījums zviedru valodā.* Pārrunas pie glāzes vīna ar piekodām. Lūdz pieteikties līdz 5. martam pie info@svensklettiska.se eventuāli. tel: 08 7526334 (Mudīte Hoogland Krasta). **Visi laipni aicināti!** Zviedru-latviešu biedrība.

Gēteborgas Latviešu pensionāru biedrības tikšanās **25. februārī** plkst. 13 (pēc sanāksmes LAG pilnsapulce) notiks "Folkpartiet" telpās! NEDRE KVARNBERGSGATAN 7 (atrodas "Vāstra Nordstan"), Gēteborgā. LŪDZU, informējiet pārējos. **Jauni biedri laipni gaidīti.** Valde. H. Vasks

DIEVKALPOJUMI

Stokholmas Latviešu draudzes dievkalpojums svētdien, **26. februārī**, plkst. 14 Somu baznīcā (46. un 55. autobuss, Pils piestātne). Dievkalpojumu vadīs prāveste Ieva Graufelde. Ingrida Baumgarte pie ērģelēm un Inta Heimdal, flauta. Visi sirsnīgi gaidīti! Pēc dievkalpojuma kafijas galds un draudzes gada sapulce draudzes namā. *"Lai tiesa plūst kā straume un taisnība kā mūžīgs strauts!" Ām. 5, 24*